

Debesuota, dieną 20°, naktį 10°
Saulė teka 8:16, leidžiasi 5:43

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Pirmadienis, Sausio-January 14 d., 1974 m.

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
BAYMARKET 1-6106
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LV

Kaina 15c

11

STEIGIAMA JUNG TINĖ ARABŲ VALSTYBĖ

AR NEISLĖKS A. SNIEČKUS?

"The Detroit News" gruodžio 11 patalpino straipsnį "Kritikuojama Lietuvos korupcija". Vilniuje įvykusiame komunistų partijos posėdyje jos antrasis sekretorius, rusas Valery I. Charazov, smarkiai puolęs Lietuvą, kaltindamas jos pareigūnus įvairiais nusizengimais, pradedant korupcija ir baigiant ideologinės veiklos trūkumu. Ore pakibęs klausimas, ar tik nebūsią susilaukta politinių pasikeitimų, kaip kad tai įvykę pereinamais metais, kai po panašių puolimų iš pareigų būvę pašalinti partijos galvos Piotr Selest Ukrainoje ir Vasilij Mzavanadze Gruzijoje.

Charazovo puolimai palietė beveik visas Lietuvos gyvenimo sritis. Paminėjo pagrindinių vartojimo prekių trūkumą, fabrikų pareigūnų kyšininkavimą, parduodant sunkiai gaunamas prekes pro užpakalines duris, statybos ir kt. sutarčių sumų dirbtinį kėlimą, kas esą vien tik per šių metų pirmuosius devy- nias mėnesius valstybei atsiėjo \$820,000. Charazovas taip pat prikišęs, kad kai kurie fabrikai atsisakę gaminti žemų kainų prekes, teisdami vienas tuo, kad "tokios prekės esančios per pigios ir duodančios mažai pelno".

Charazovas pabrėžė, kad pastebimas ideologinės veiklos tikrai "aliarmuojantis trūkumas" ir kad esama žmonių "atsilikusių politiniame išsilavinime". "Esama taip pat tokių", pasakė Charazovas, "kurie eina ant imperialistinės propagandos pavadžių... bažnyčiai priklausančių anti-sovietinių elementai... žmonės, kurie stengiasi atgaivinti nacionalistinius jausmus ir šėti nepasitikejimą tarp įvairių tautybų žmonių".

Po trijų dienų, kai Charazovo kalba pasirodžiusi Lietuvos "Komsomolskaya Pravda", Kremlius pasiuntęs į Lietuvą vyriausią savo ideologą Politbiuro nari Michail I. Suslovą, pasikalbėjimams su Sniečkom. Bažnyčia ir nacionalizmas Lietuvoje jau seniai kėlė rūpesčio sovietams.

Ryškiausias nacionalizmo pavyzdys buvęs 1972 m. gegužės mėn. dviejų asmenų susidėginimas, kaip protestas prieš sovietų okupaciją. Po to tūkstautiniai jaunų žmonių pasipylę gatvėse Kaune šaukdami "Laisvės Lietuvai!" Po gatvės susirėmimų, kur dalyvavo policijos smogikų būriai šimtai buvo suimti. Ir dauguma iš 3.5 milijono Lietuvos katalikų 1972 m. pradžioje rodyti atvirą pasipriešinimą. Jie pasiuntė protesto pareiškimus Sovietų Sąjungos vyriausybei ir Jungtinėms Tautoms, nusiskųdami, kad Lietuvoje yra varžoma tikėjimo laisvė.

Kas labiausiai kėlė susirūpinimo Charazovui — ir tuo pačiu Maskvai — yra tai, kad Lietuvos pareigūnai užuot rūpinęsi tomis problemomis, atrodo, būvę užimti kitais reikalais. (E)

Sovchozo miestelis

"Tiesa" (XI.26) aprašinėja Leopoldo sovchozo (buv. dr. Devenio ūkis) naują Dainavos gyvenvietę. Paveiksle parodyta visa eilė dviaukščių ir triaukščių namų, blokų, kuriuose esą apgyvendinta beveik tūkstantis gyventojų. Kiekvienam jų turėtų būti po vienuolika kvadratinų metrų ploto. Tuo būdu viename sovchozo plote nebėlikę nė vieno iš buvusių vienkiemio. Ši grupinė sovchozų gyventojams statyba esanti eksperimentinė. Tai esąs naujas plikame lauke išaugęs miestelis. Mūriniai namai turi centrinį kildymą, savo vandentiekį ir kitus patogumus.

IŠ VISO PASAULIO

WASHINGTONAS. — Kai Kongresas pradės po atostogų darbą, visa eilė komitetų rengiasi pažiūrėti iš arčiau į naftos bendrovių veiklą. Senato valdžios operacijų pakomitetis, kuriam vadovauja sen. Jacksonas ir sen. Percy, pakvietė septynių didžiausių naftos bendrovių direktorius atskaninti po priesaikos ir komiteto klausimus. Pagrindinis klausimas: ar energijos krizė Amerikoje yra tikra ar — tik pačių bendrovių sukelta?

ATENAI. — Graikijos ortodoksų bažnyčios vyskupai išrinko savo arkivyskupą Ioanninos vyskupą Serafiną, kuris prisiekė prezidentą Gizikį ir jo vyriausybę po paskutinio valdžios perversmo. Balsavime dalyvavo 28 vyskupai iš 66. Valdžia buvo atėmusi 34-iesiems vyskupams teisę balsuoti, nes juos paskyrė paskutinis arkivyskupas Ieronimos, laikomas nedraugišku dabartinei valdžiai.

WASHINGTONAS. — Liberalinė organizacija Americans for Democratic Action kasmet suriškia kongreso narius, pagal tai, kaip jie balsavo vienu ar kitu klausimu. Retai kada kas gauna visa 100% liberalų balsų, tačiau praėjusiais metais trys senatoriai: Muskie, Mondale ir Nelson gavo po 95%. Jie laikomi liberaliausiais senatoriais. Illinois sen. Stevensonas surinko 85 ir Charles Percy — 60 taškų. Nė vieno taško negavo liberalų priešai: Barry Goldwater, Roman Huska, John Tower, John Stennis, Strom Thurmond ir keli kiti.

LONDONAS. — Naujas Britanijos energijos ministeris lordas Carringtonas pareiškė, kad didelis dėmesys bus skiriamas naujų naftos šaltinių šiaurės jūroje ieškojimui ir išnaudojimui. Šaltiniai yra tarp 75 ir 150 mylių nuo Britanijos krantų, apie 400 pėdų gilumoje. Čia rasta keliolika naujų šaltinių, kurie gali būti apie 3 bil. tonų naftos.

JACKSON. — Mississippi sen. John Stennis, kuris neseniai pagijo po plėšikų užpuolimo ir peršovimo, paskelbė, kad jis dar kartą kandidatuos į senato vietą 1976 m. Jam jau 73 metai, tačiau jis stipriai laikosi.

BONA. — Sovietų Sąjunga turėjo sumokėti Čilei nuostolius, kurie atsirado, kai sovietai atsisakė lošti prieš Čilę futbolą Santiago stadione, kur Maskvos protesto žodžiais, buvo Čilės koncentracijos stovykla. Tarpautinis Futbolo Pasaulio Taurės komitetas pats sumokėjo Čilei 200,000 dol.

Kiekvienai šeimai esą duota 50 arų sodybinis sklypas. Šeši arai visai prie namų, o kita sklypo dalis toli laukuose; tolimieji sklypai esą dirbami sovchozo priemonėmis. (E)

Kambodija į kariuomenę priima ir vaikus nuo 12 metų. Šie du "kareiviai" paimti iš vaiku prieglaudos.

VAIDENASI SVETIMOS ŽVALGYBOS

Kai visokiais klasingais būdais sovietiniai lyderiai paskutiniuoju metu gretinasi prie JAV, apie kurias nieko pikta nebėrašo sovietinė spauda, tai okup. Lietuvos sovietinė spauda dažnai ir piktai rašo apie Lietuvos išėjusius. Tuose rašiniuose nieko nauja nepasakoma, o tik kartojama, kas jau šimtus kartų buvo pasakyta. Jei seniau tomis temomis rašydavo tik laikraščių reporteriai, tai dabar į tą darbą įkinkyti net mokslininkai. Jie jau, neva, dokumentais operuoja.

Lapkričio 14 "Tiesa" dėjo ilgą istorijos mokslų kandidato Antano Augaus straipsnį, pavadinimą "Kruvinos pėdos". Daugiausia prirašyta apie Lietuvos Laisvės armiją, kovojusią prieš sovietų kariuomenę net aštuoneris ar daugiau metų (1944—1952).

Aprašoma, kad K. Veverskis (priedėta ir titulas — hitlerininkas) sukūręs LLA ir į ją verbavęs buvusius karininkus, policininkus ir kt. Buvę ir daugiau tokių organizacijų, pasivadinusių "Laisvės armija" ar "laisvės kovotojais". Įrodinėjama, kad tos trys grupės buvusios vokiečių aprūpinamos ginklais — dargi iš užsienio. Kai vokiečių kariuomenė buvusi iš Lietuvos išmūšta, tai Lietuvos pagrindis (vadinamas banditais) pakeitęs savo orientaciją į kitas imperialistines valstybes. Toliau dėsto taip: "Trečias LLA vadeiva gen. M. Pečiulionis savo veiklą siejo su JAV. 1946 m., pagal JAV žvalgybos nurodymus, Lietuvos TSR teritorijoje įsikūrė kelios antitairybines organizacijos, veikusios JAV žvalgybos naudai.

Ar gen. Pečiulionis turėjo kovius nors ryšius su užsieniu, nežinome. Tačiau, kad tas vienas iš prakilniausių Lietuvos generolų tiek nepriklausomoje Lietuvoje, tiek jos pogrindy sovietų okupacijoje, buvo visų nepaprastai gerbiamas ir bolševikams pridarė daug žalos, tai tikra tiesa.

ATENAI. — Amerikos naftos šaltinių grėžimo bendrovė Oceanic paskelbė, kad netoli Graikijos krantų jūros dugne rasti naftos ir dujų šaltiniai.

Pietų Korėja baus opoziciją

SEOULAS. — Sustiprėjusi P. Korėjos studentų, intelektualų ir kunigų opozicija prieš prezidentą Parką iššaukė dekretą, kuris įsteigia specialų trijų generolų karo lauko teismą, kuriam vadovauja gen. Lee Sae Ho, buvęs vyriausias P. Korėjos jėgų vadas Pietų Vietname. Kiekvienas, kuris kritikuos konstituciją ar reikalaus jos peržiūrėjimo, bus suimtas, teisiamas naujo teismo ir pasodintas kalėjiman 15-kai metų.

Prezidentas Parkas savo pareikime sako, kad šiuo metu svarbiausia išlaikyti politinį ir socialinį pastovumą ir sustiprinti valstybės jėgas, o valstybės sistema reformuoti būsią galima vėliau, kai sumažės P. Korėjai gresią pavojai.

Smerkia "išdavikus"

MASKVA. — Pravdos bendradarbis ir Maskvos televizijos komentatorius Juri Žukovas parodė užsienio korespondentams daugybę sovietų piliečių laiškų, kuriuose smerkiami "išdavikai ir išsigimėliai" Sacharovas ar Solženicinas. Laiškai kaltina juos už patriotizmo stoką ir savo tešynės išdavimą. Kai kurie reikalauja, kad jie būtų nubausti ar ištremti. Vienas skaitytojas primena šūki: "Kas ne su mumis, — tas prieš mus".

Arabai įspėja nenaudoti jėgos

ROMA. — Saudi Arabijos naftos ministeris šeikas Yamani pareiškė Romoje, kad naftos vartotojų valstybės neturėtų ieškoti susikirtimo su arabų valstybėmis, nes tuo atveju įvyktų "nelaimė" visam pasauliui. Alžiro laikraštis Al Moujahid rašo, kad Washingtonas planuoja išspresiti naftos krizę naudodamas šantažą, prievartą, spaudimą ir būtinumus. Šitoks kelias nieko neduosiantis tik dar daugiau apsunkins padėtį.

FRANKFURTAS. — Tarpautinė Futbolo federacija paskelbė, kad Kinija nebus priimta į federaciją, kol ji reikalaus, kad būtų pašalinta Tautinė Kinija-Taivanas. Azijos žaidynėse iš viso nebus futbolo (kojinio), jei ten dalyvaus komunistinė Kinija. Valstybės, kurios dalyvaus tose futbolo žaidynėse, išmetus Taivaną, bus paties išmestos iš Tarpautinės Futbolo federacijos (FIFA).

Filmų aktorius Cary Grant atvyko į Los Angeles mieste įvykusia Izraelio muzikinio veikalo "Kazablan" premjera.

WASHINGTONAS. — Šiais metais Martin Luther King tautos priza gaus žemės ūkio darbininkų unijos vadas Cesar Chavez, nes ir jis smerkia smurtą, nuosaikiomis priemonėmis siekdamas unijos nariams didesnių teisių.

LIBIJA IR TUNISAS NUTARĖ STEIGTI "ARABŲ ISLAMO RESPUBLIKĄ"

TUNISAS. — Kaimyninės arabų valstybės Libija ir Tunisas nutarė sudaryti uniją. Po dviejų dienų derybų Libijos valstybės galva pulk. Moammar Khadafi ir Tuniso prezidentas Bourguiba pasirašė susijungimo sutartį. Sujungtos arabų valstybės turės vieną konstituciją, vieną kariuomenę, vėliavą ir prezidentą. Naujoji valstybė bus žinoma, kaip Arabų Islamo Respublika. Kovo 30 abiejose šalyse įvyks referendumas, kuriame gyventojai turės šį nutarimą patvirtinti.

Kissingeris laukia derybų pažangos

JERUZALE. — Valstybės sekretorius Kissingeris iš Egipto, pasikalbėjęs su prezidentu Sadatu, atvyko į Izraelį, kur aplankė susirgusią premjerę Meir ir tarėsi su Izraelio kabineto nariais. Laukiama, kad dar šią savaitę bus padaryta pažanga derybose dėl kariuomenių atitraukimo nuo Suez kanalo. Kissingeris pareiškė, kad jo pasikalbėjimai su Sadatu būvę labai naudingi ir dabar Izraeliui tenka pasiūlyti savo kariuomenės atitraukimo planą.

Galimas daiktas, kad Kissingeriui teks vėl grįžti į Egiptą, o po to, gal, vėl — į Tel Avivą. Jis atlieka lyg tarpininko vaidmenį. Izraelio užsienio reikalų ministeris Ebanas pareiškė, kad jam atrodo, kad padaryta šioji tokia pažanga.

Kissingeris susitiko su Sadatu netoli Asvano užtvankos, kurios apylinkėje pilna kariuomenės, priešlėktuvinių raketų, radaro stočių ir bunkerų. Egiptas stipriai saugo savo svarbiąją užtvanką, kad karo atveju jos nesusprogdintų Izraelio aviacija ar helikopteriai atsiųstos komandos. Ten vilą turi ir prezidentas Sadatas.

Japonija varžo elektros tiekimą

TOKIO. — Japonijas vyriausybė nuo trečiadienio įsakė sumažinti elektros sunaudojimą 15%. Uždraustos visos šviesų reklamos ir iliuminacijos iki vasario mėn. gali. Maisto gamintojai, cukraus fabrikai elektros sunaudojimą turės sumažinti 5%. Laikraščių leidėjai, transito įstaigos ir valiutos biržos sumažina — 10%, pardutuvės, įstaigos turi sumažinti elektros naudojimą 13%.

Japonija jau paskelbė, kad jos užsienio reikalų ministeris Ohira dalyvaus prezidento Nixono šaukiamoje tarptautinėje energijos reikalų konferencijoje Washingtone, vasario 11 d.

Blogiausia, kad energijos suvaržymai Japoniją palietė, kada temperatūra nukrito iki 20 laipsnių.

SAN FRANCISCO. — Dainininkui Bing Crosby, 69 m. teks padaryti sunkią plaučių operaciją, nes rastas nemažas auglys, lyg votis ant vieno plaučio. Doktorai jau išaiškino, kad tai ne vėžys ir ne koks plaučių uždegimas, kaip pradžioje buvo manyta. Doktorai ieško šios ligos specialistų, nes manoma, kad šį virusą Crosby parsivežė iš savo kelionių po Afriką, kur jis važinėja medžioti ir stovyklauti. Prancūzijoje.

Anksčiau Libija buvo pasiūliusi uniją Egiptui, tačiau šis ne labai tenorėjo su Libija jungtis. Libijos vadas yra fanatiškai religingas, o Egiptas ir Sirija, su kuriomis Libija žadėjo susijungti, abi valdomos socialistinių režimų.

Tarp Libijos ir Tuniso nėra nieko bendro, išskyrus musulmonų religiją ir kalbą, Tunisas yra neturtingas, žemės ūkio kraštas su 5 mil. gyventojų. Tunisas anksčiau buvo valdomas Prancūzijos ir turi 63,000 kvadratinę mylių plotą. Tuniso prezidentas Bourguiba yra vienas nuosaikiausių arabų vadų, 70 metų amžiaus. Dėl savo nuosaikumo Izraelio atžvilgiu Bourguiba buvo izoliuotas nuo kitų arabų vadų.

Libijos Khadafi, priešingai, yra karštas nacionalistas, karinagai šaukias arabus į kovą prieš "zionistus". Jis valdo Libiją nuo 1969 m., kai karininkai pašalino nuo sosto karalių Idrį. Khadafi svajoja apie galingą, religingą arabų valstybę, kuri galėtų nušluoti žydus iš Palestinos į jūrą. Anksčiau Libija buvo valdoma Italijos.

Libija turi 680,000 kvadratinę mylių žemės plotą ir tik du mil. gyventojų. Libija tačiau turi didelių naftos šaltinius, kurie per metus atneša valstybei apie 4 bil. dol. Libijai trūksta darbininkų, kuriuos galėtų parūpinti Tunisas, o Tunisui trūksta kapitalo, nes valstybės pajamos susideda iš žemės ūkio produktų, geležies rūdos ir fosfatų eksportavimo.

Europoje žūva mažiau žmonių

BONA. — Europos valstybėse gazolino krizė atnešė į vieną šviesesnę žinią, — automobilių greičių sumažinimas sumažino nelaimėse užmušamų žmonių skaičių. Italijoje gruodžio mėn. žuvo 180 žmonių mažiau, negu 1972 m. gruodį. Britanijoje ir Belgijoje nelaimių skaičius sumažėjo visu trečdaliu. Draudimo bendrovės kai kur jau svarsto ar nereikės sumažinti apdraudimo mokesčių. Italų draudimo įstaigos buvo žadėjusios naujųjų metų padidinti mokesčius, tačiau tą padidinimą atidėjo.

V. Vokietija, protingai planuodama, turi gazolino atsargų 63 dienoms, o šildymo alyvos — 75 dienoms. Daug Europos valstybių nekenčia naftos stokos, tačiau kencia nuo padidintų jos kainų, kurios atsiliepia ir kitoje pramonės šakose.

Olandija įvedė gazolino normavimą, kiekvienam automobiliui skirdama po 4 gal gazolino per savaitę.

Daugiausia gazolino krizę patiečia naujų automobilių gamyba. Produkcija sumažinta V. Vokietijoje, Švedijoje, Britanijoje ir Prancūzijoje.

SKERDYKLA NR. 5

C. GEDGAUDAS, Santa Monika

"Tatai buvo seniai, o be to, jo Dresdenan. Sekant patikrinetės". Sekant Kurt Vonnegut Jr. sensacingos knygos "Slaughterhouse five" pagau-nančius, pririšiančius, tiesiog hipnotizuojančius puslapius, ku-rioje realybė tyčiomis tampriai sukeimeriuota su fikcija, tenka atsiminti pradžioje paminėtą ru-sų nuvalkiotą posakį.

Tame nuostabiame veikale skaudžiu chirurgo skalpeliu at-skleidžiamos seniai užmirštos m-fsų XX amžiaus "civilizaci-jos" žaidžios. Kalbama apie 250-0-0 nieko nekaltų vyrų, moterų ir vaikelių išdudymą pačioje bai-siausioje visapasaulinėje sker-dykloje — Dresdene.

Tarp jų, nemažiau 20,000 mū-sų pabėgėlių. Mat, Lietuvoje bu-vo plačiai pasklidusi "polišine-lis paslaptis" — nebėkita Ber-lynui, ar kokian kitan miestam, kur's svarbus strateginiu, karo gamybos ar kitu koku atžvilgiu. Ogi Dresdenas, tai išsvajota už-uovėja. Jokios karinės pramo-nės, ir, be to, aprūpintas tarp-tautinės teisės nuostatais pra-nešus Raudonajam Kryžui, vo-kiečių paskelbtas atviru, (negri-namu) miestu. Panašiai buvo ir Vienos atveju, norint apsau-goti tų dviejų miestų pasauli-nės vertės kultūrinį, artistinį pa-l'kumą. Tačiau, vis dėlto didžioji mūsų išeivių dauguma sugužė-

POEZIJOS VEIKALAI

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradžioje pro tirpstantį sniegą liepia lazdynui išskleisti mažutį deimantų spindulį žieda, apskaido medžių šakas žirgūnais, kaip konfetėmis ir pamažu įveda į gamtos vaizdų ir garsų stie-buklus Dramatiškai besikeičiančiose gamtos scenovaizduose svajoja, juosauja ir verčia poetai, pajėgdami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių gelmes.

Naujiuose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

1. J. Augustaitis. Vaidžiūnė, ZVAIGZDĖTOS NAKTYS. Didelio for-mato, 126 psl. Kaina \$1.—
2. Jurgis Baltušaitis, ŽEMES PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos. Kiseinio formato, 157 psl. Kaina \$2.00.
3. Bertko Jūzė, EILERASČIAI IR RASTAI. 155 psl. \$1.50.
4. Vincas Jonikas, LYDEJAU VIESNIA VETROJE. Elių rinktinė, 169 psl. Kaina \$3.00.
5. Kleopas Jurgelionis, GLŪDI - LIŪDI. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00.
6. Anatolijus Kairys, AUKSINE SEJA. Eilėraščiai, 86 psl. \$2.00.
7. Nadas Rastenis, TRIJŲ ROZIŲ ŠVENTE. Eliuoti pasakojimai apie išvengtą lietuviškos senovės laikais; su autoriaus iliustracijomis. \$3.00.
8. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKŠČIAI, Antano Baranauko "Anykščių šilėlis", vertimas, 42 psl. \$2.00.
9. Balys Rukša, UGNIES PARDAVĖJAS. Eilės, 95 psl. \$1.00.
10. Stasys Santvaras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 167 psl. \$3.00.
11. Stasys Santvaras, AUKOS TAURK. 5-ji lyrikos knyga, 152 psl. \$2.50.
12. Petras Sagatas, SAULELEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eliuoti kūrini-ai, 92 psl. \$1.00.
13. Petras Sagatas, PLAUK, MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
14. Eugenijus Gruodis, AGUONOS IS SMELIS. Eilės, 70 psl. \$1.00.
15. Elena Tumienė, KARALIAI IR ŠVENTIEJI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
16. Alfonsas Tyruolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
17. Jonas Valaitis, SENOVES LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. \$1.00.
18. Adomas Jasas, BŪK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsilankyti į Naujienu rastiinę arba užsakyti paštu, pridėdami čekį ar piniginį orderį.

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

NAUJIENŲ VAJAS PROGA

Vajaus komisija dėkoja visiems rėmėjams už aukas ir kitokią para-mą, taip pat atsiųstiems laikraščiams ir pareikšimais, kurie rado teigiamą at-garsį visu lietuvių protuose bei širdyse pačioje vajaus pradžioje.

Antrajame vajaus laikotarpyje norime ir prašome atkreipti dėmesį ne tik į reikiamą paramą aukomis, bet ir kiekvienam laikraščiu brangiau-sią dovana — naują prenumeratorių, kad nuolat didėjant jų skaičiui būtų ilgam užtikrinta egzistencija nekeliant kainos. Naujienu savo tikslia in-formacija ir laikysena, remdamos visas lietuvių demokratines institucijas ir bendruosius bet visiems naudingus darbus, užsitarnavo visų lietuvių dėmesio ir paramos. Reikia, kad tas dėmesys ir parama taptų konkre-ti. Todėl kviečiame visus skaitytojus imtis iniciatyvų platinti Naujienu, besistengiant surasti bent po vieną naują skaitytoją. Visi lietuviai yra kviečiami užsiskirti Naujienu. Jos yra visiems įdomios, naudingos, rei-kaingos ir net būtinos.

Chicagoje ir Kanadoje Naujienu metams — 24.00, pusei metų — \$13.00, trims mėnesiams — 7.50, vienam mėnesiui — \$3.00. Kitose JAV vie-tose metams — \$22.00, pusei metų — \$12.00, vienam mėnesiui — \$2.50. Užsieniuose — \$25.00 metams.

Prašome naudoti žemiau esančių atkarpą.

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED ST.

CHICAGO, IL 60608

Siūniu dol.

☐ Prašau siūsti Naujienu per mane užsakiusiam naujam skaitytojui.

☐ Užsakau Naujienu savo kaip dovana

..... proga.

☐ Sumoku savo prenumeratą mėnesiu anksčiau, kad jums neierikėtų siūsti raginimo.

☐ Vajaus proga prašau siūsti Naujienu vieną savaitę, kad su jomis su-sipažintų.

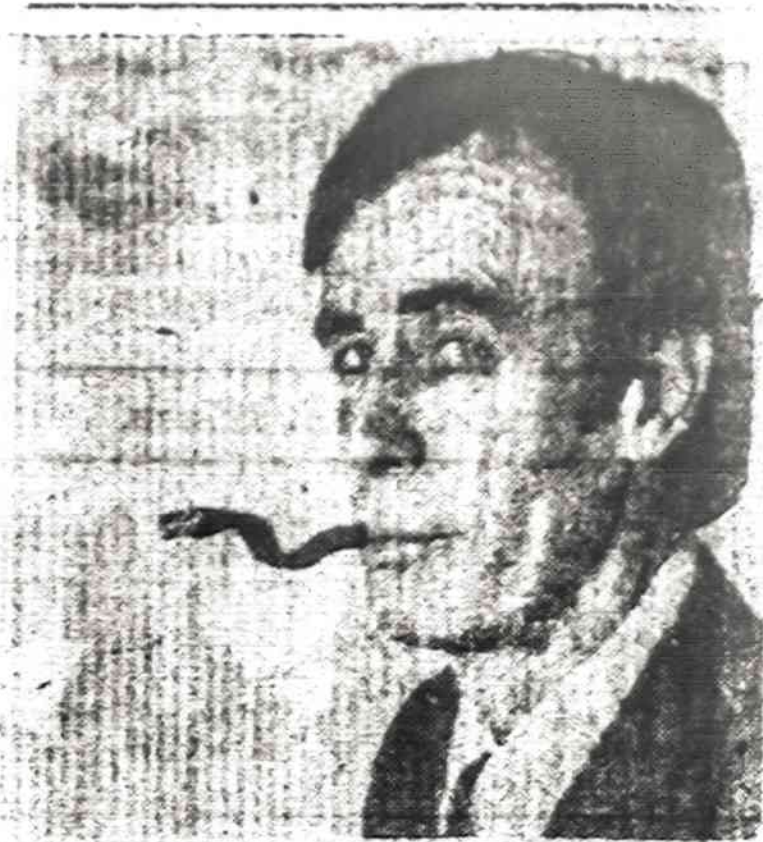
PAVARDE IR VARDAS

ADRESAS

PAVARDE IR VARDAS

ADRESAS

Parašas

Amerikos biznieriui greit sugalvoja naują prekę. Čia matomas vyras rūko naują cigarą "W-tergate".

dininkijai, policijai, kariuome-nei. Jie neturėjo jokių šansų palikti gyvi, patekę rusų val-džion.

Aš tau duodu Katyną, tu man Dresdeną? Vajė! Vajė! tokių minčių nederai nei galvoti pagal-voti. Bet vis dėlto, pasilinks-minimui, tame tarpe galima bū-ti įterpti Varšuvos ghetto epizo-dą...

Kaip į tai reaguoja autorius? Jaučiama, jog jis susijaudinęs iki sielos gelmių, jog jo krūti-nėje virte verda pyktis, ir pagie-ža, ir panika. Tačiau visa tai jis pasilaiko sau, priviachi — knygoje nerasete nei menkiaus-ios apmaudo šuktelėjimo, nei tra-gišiausios melodeklamacijos; atvirkščiai, pačias baisiausias vietas jis baigia kukliu komen-taru — refrenu: "Tai tokie daly-keliai", kuris visgi nukrečia šiu-rpu...

Visi keturi jo atsitiktini drau-gai, tragedijos liudininkai, vei-kalo asmenys, arba neteko pro-to, ar mirė, ar šiaip moraliai su-žaloti.

Knygoje galima pastebėti šiek tiek E. M. Remarko įtakos, o taip pat amerikiečių klasikų kaip S. Lewis, J. E. Steinbeck ir pan. — visa tai pasiūlyta žiups-neliu H. Millerio seksualinio ci-nizmo, — bet anaipol nepersu-dyta, ir tą knygą nieku būdu negalima įrikuoti į "nepadorių" eiles — kitaip, reikėtų pamerk-ti beveik visą šių dienų "išlais-vintą" kūrybą.

Be to, patsai autorius atvi-rai pažymi "mokslinių romanų" (science fiction) rašytojo Trout įtaką.

Stilius be galo grakštus, labai lengvai skaitomas, apgaulingai "paprastas". Tačiau, autoriaus nusiskundimu, jisai kūrinių rasė trisdešimt metų, ir išmetė krep-šin 5,000 puslapių...

Visiems rašytojams žinomi "gimdymo" vargai...

Pagaliau, nutaręs, kad visai suseno ir nebėra ko ilgiau delsti, išleido šedevrą, kuris 73 metų visapasaulinėje kūryboje stovi pirmoje vietoje. O patsai visgi nepatenkintas: sako, apsiėmiau neįmanomą darbą — kaipgi ga-lima aprašyti tokias žudynes?

"Jis, žinoma, teisus. Apokalip-sės negalima žodžiais perduoti. Tačiau jis sugebėjo nepaprastai gyvai pavaizduoti bent siaubin-gą jos atgarsį.

Štai keli pavyzdžiai:

Po gaisro — "Dresdenas atro-dė kaip mėnulio paviršius. Ab-soliučiai kiekvienas jo gyven-tojas, pagal nustatytą planą, tu-rėjo tapti lavonu, nesvarbu, ku-o jisai bebūtų buvęs. Kas dar pa-judėjo, rodė buvus mažytį ne-tikslumą — dėmelę.

Amerikiečių kovos lėktuvai todėl atskrido patikrinti. Jie pa-matė Billį ir kitus (amerikiečių belaisvius) ir juos apipylė kul-kosvaizdžių ugnimi, bet kulkipkos nepataikė".

"Tai tokie dalykeliai".

Atsimenu patsai pergyvenę du panašius siaubingus gaisrus: Berlyno ir Frankfurto ant Mai-no sudeginimą.

Tie šimtai tūkstančių žmonių, kurie liko "saugiuose" rūšių slėp-tuvėse, buvo palaidoti gyvi, na-mams užgriuvus.

Teko eiti naktį gatvių vidu-riu, parkais, upių krantinėmis. Tai buvo du "įdomiausi" pasi-

vaikščiojimai mano gyvenime.

Gaivalinga ugnies audra, sukel-ta visam miestui užsidegus, su-darydama baisią tuštumos trau-ką, sprogdina iš vidaus langus, o jų rėmai nekrenta žemyn, bet vėtros sūkuriu pagauti, išlekia aukštai į padangę...

Amerikiečius belaisvius veža Dresdenan:

"Buvo juoda vagone, ir juo-da lauke. O vagonas atrodė, nie-kad greičiau nejudėjo kaip dvi myli per valandą. Būdavo ilgų ilgiausias tarpas belaukiant dviejų tauktelelių, — bėgių sudūrimų. Būdavo vienas, pra-eidavo metalo, o po to trinkelė-sio apmaudo šuktelėjimo, nei tra-gišiausios melodeklamacijos; atvirkščiai, pačias baisiausias vietas jis baigia kukliu komen-taru — refrenu: "Tai tokie daly-keliai", kuris visgi nukrečia šiu-rpu...

Nušvarinimo apeiga:

"Billis stovėjo po dušu, kuris krito ir kuto no jo odą, neištirpin-damas ledo jo ilgame stuburkau-lyje. Amerikiečių (belaisvių) rūbai tuo tarpuėjo per nuodin-gas dujas. Utelės, bakterijos ir blusos stipo bilijonais.

Tai tokie dalykeliai!"

Knygos sudarymas gana sa-votiškas — nesilaikoma jokio iš anksto nusistatyto plano (taria-mai, buvo prakitauta 30 metų).

"Pas mus, sakė Tralfamadore plan etos gyventojai (iš kurios atlieka skraidančios lėkštės), nėra praetities, ateities ar dabar-ties. Visa laiko bėgalė stovi prieš mūsų akis tuo pat momen-tu, kaip ištisinė kalnytų gran-dis.

O patsai autorius apie savo knygą sako:

"Nėra joje pradžios, nei galo, nei vidurio, nei įtampos (suspen-sė), nei moralės, nei priežasčių, nei pasekų. Tėra tik daugybė giliai žavingų momentų, rodomų vienu ir tuo pat laiku".

Tasai plano tyčiomis sujauki-mas, nuolatinis šokinėjimas pir-myn ir atgal laiko ir esmės plot-mėje (senų seniausia retorikos priemonė "Hyperbate") labai madingas moderniuose filmuose. Na, gal tuo būdu atrasime ket-virtąją išmierią, o jei ne, tai bent būsimie būvę pabandė...

Mūsų Pabaltės nelaimingai žu-vę išeiviai knygoje netiesiogini-ai paminėti net du kartus: Dresdeno lavonai — "žmogystos įklijusios likimui kaip musės gintaro gabalai". Gi Martos vy-nuogyno (Simo Kudirkos išda-vimo) vieta yra taip "energija-kai" apibudinta 166 p., kad tie-epiteto niekaip nedrįsčiau pa-kartoti.

Tai tokie dalykeliai...

Yra nemaža ir sąuso, anglo-saksų jūmoro pavyzdžių:

Taip, psichiatrinėje ligoninė-je, daktaras nekrepia dėmesio į ligonio tikrąją būklę:

"Ligoninėje, Billis pergyve-no nuotikį, labai įprastą bejė-giams žmonėms karo laiku: jis bandė įrodyti tyčia nusistatū-siam kurčiam ir aklam priešui, jog jis turėjo įdomių dalykų pa-sakyti..."

"Vienas dalykas Trout knygo-je, kur labai patiko Rosevateriui, tai tas, jog esama vampirų, ir vilkolakių, ir šmėklų, ir angelų ir kt., bet kad jie visi yra ket-virtosios išmierių".

Tę genialią knygą aš never-

MES IR MŪSŲ SPAUDA

Kartais tenka nugirsti, kad lietuviški laikraščiai nespėja eiti su gyvenimu, kad jie duo-da pavėluotas žinias, todėl, iš viso, jų neapsimoka skaityti. Su tokiomis mitimis ir nuotai-komis pasireiškia tie, kuriems savos tautos gyvenimas jau ne-egzistuoja. Nereikia aiškinti savos, lietuviškos spaudos reikš-mės tiems, kurie alsuoja lietu-vių visuomeniniu ir kultūrinu gyvenimu, kurie supranta ir jaučia pavertę tautos vargus, rūpesčius ir kančias.

tineiu savo, o Life Magazine re-cenzento žodžiais: "Tas veika-las pilnas jūmoro, iš kurio ne-valia juoktis, pilnas sausų asarų, kurios nenuriedėjo!..."

Taigi, knyga nepaprastai pa-gaunanti ir nepaprastai talen-tingai parašyta. Tikrai verta Nobelio taikos premijos. Tačiau! Viena Drake School (N. D.3 stu-dentė, nuėjo pasiskusti adminis-tracijai, jog ta knyga užgaunan-ti jos padarumo jausmus. (Ste-buklinga nekaltybė! nieko negir-dėjo apie specializuotus "užga-unančius" leidinius — pornogra-fiją, kuriais JAV nūdien paplū-sios).

Tada Drake School Superin-tendent Mister Furman, vykdy-damas jos neatremiamą reika-lavimą, nutarė griebtis griežtų žygių.

Taip tad, istorinėje lapkričio 73 metų dienoje, tasai civilizuo-tas barbaras iškilmingai ir viešai padėjo ant lauro ir sudegino "Skerdyklą Nr. 5". Galėjo pri-dėti Amerikos konstituciją ir jos garantuotas laisvės...

Jei visos kitos tokios tariamos "mokslo" įstaigos pradės sek-ti didžią gerbiamą pono Superin-tendento Furman "mokslinius" metodus, netrukus ištuštės vi-bliotekos, ir beliks "mėnuliu ga-mtovaizdis" — lygiai kaip Dreze-ne.

Tai tokie dalykeliai.

Juk žinome, kad visame lietuviško visuomeninio, kul-tūrinio ir politinio gyvenimo judėjime sava spauda atlieka lemiamą vaidmenį. Sustabdy-tume spaudą ir visas lietuviš-kas darbas sustos. Su savom organizacijom, su kova už Lie-tuvos laisvę mus suriša ir in-formuoja sava spauda. Ji iš-ryškina ir įvertina savo tautos vertybes, kaip: meną, muzi-ką, dainas, šokių, grožinę ir mokslinę literatūrą. O kur įvairūs susirinkimai, suvažia-vimai, simpoziumai ir jų nuta-rimai.

Spauda iškelia mūsų laime-jimus, pasiekimus ir neseke-mes. Per savą spaudą matome ko mes siekiame, kur einame ir ką turime daryti, kad nesu-totume. Taigi, kur mes tą visi-ką rastume svetimoje spaudo-je? Matome, kad net labai mums svarbu kokį nors įvykį labai sunku prakišti per sve-timų spaudą, ypač jei tas įvykis nekvepia kokia nors intriguojančia sensacija. O ir su pavė-luota informacija nėra taip blogai. Dažnai ji eina lygia-grečiau, ar tik su vienos dienos pavėlavimu. Tą informaciją su Amerikos Universitetų bi-bliotekų gauna kas gyvena toliau nuo laikraščių leidyklų. Bet ir svetimų skelbiama laikraštine informacija nuolatiau gyvenan-tieji gauna vėliau.

Pagaliau dirstelėkime į pra-eitį. Dar caristiniais laikais šviesesnieji ano-meto lietuviai už savą spausdintą žodį bu-vę grūdami į kalėjimus, tremtinių keliais čjo į klaukų Sibirą, bet savos spaudos neišsizadėjo: ir nepaisydami jokių pavojų už-tėjo kovoję. Kaip dabar tų pa-čių rusų ištremtų kankinių, taip anais laikais lietuviškos spaudos darbuotojų kapais bu-vo nusagstyti baisiojo Sibiro plotai. O visgi atsirado žmo-

nių, kurie už lietuvišką spaus-dintą žodį kovojo ligi laimėjo. Anos priespaudos metu pri-blokštą lietuvių tautą sava spau-da pažadino ir paruošė lais-vam nepriklausomam gyveni-mui. O šiandien, ar šviesesni mūsų tėvynės horizontai? Tiek kovų, kančių ir vargo pakėlu-sių mūsų spaudą šiandien tas pats rusas naudoja melu per-sunktai savo propagandai. To-dėl kiekvieno lietuvių pareiga stiprinti savą laisvąją spaudą, kad ji pajėgtų kovoti su melu.

O gi čia išeivijoje! Caristi-nės okupacijos metu daug mū-sų tautiečių į čia atvyko ieško-ti laisvės ir laimės. Dauguma jų buvo mažaraščiai ar visi-bėraščiai. Bet jie jauste jautė savos spaudos reikala. Atvy-kus vienam kitam daugiau ap-siėmė lietuviški laikraščiai ir net knygos. Spaudos šviesoje sukle-tėjo organizacijos, chorai, vai-dintojų grupės ir visa plati lie-tuvių veikla. Atsirado parapil-kus su savom klebonijom, sa-lėm ir net kapinėmis. Tik gai-la, kad prie tų milijoninių tur-tų prileidus sveitimus apašta-lus, daug tų vertybių nuėjo tarnauti svetimiems. Čia pri-simintina kova už lietuvių pi-nigals įsteigtas Kazimierines ka-pines. Ši visa kova daugumoj vyko tik per seniausią Ameri-koje lietuvių dienraštį Naujienas. Tė kuriems atrodo, tie-sioginiai priklausė visą kovą vesti, stovėjo nuošaliai, o kar-tais net pasiaipydavo.

Kaip anksčiau, taip ir dabar, kur yra gyvybinis lietuvių rei-kalas, turime ir spaudoje eiti suaugstomis grelomis. Spaudos sujungti vieningam darbui tap-sime didele jėga. Lietuvių vi-suomenės rimtas, dėmesys turi būti nukreiptas, kad sava spau-da būtų stipri, ypač ta, kuri kovoja ne tik su visų lietuvių priešais, bet ir su tarpusavy pa-sireiškančiomis negerovėmis.

P. Venclova

Different hopes for different folks.

People want different things from a college education.

But they all agree on one thing. It takes more than brains to get a diploma.

Why not make the burden a little easier. Start buying U.S. Savings Bonds now.

Bonds are a dependable way to build a college fund for your children. And an easy way to start saving them is by joining the Payroll Savings Plan. Start a college fund

now with U.S. Savings Bonds. They just might let your kids spend more time studying and less time working to stay in school—whatever they hope to be.

Take stock in America.

Buy U.S. Savings Bonds

New U.S. Bonds pay 4 1/2% interest when held to maturity of 5 years. 10 months (4 1/2% and 4 1/4% rates). Bonds are registered in book, stock, or certificate form. Interest is not subject to estate or local income taxes, but federal tax may be deferred until maturity.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

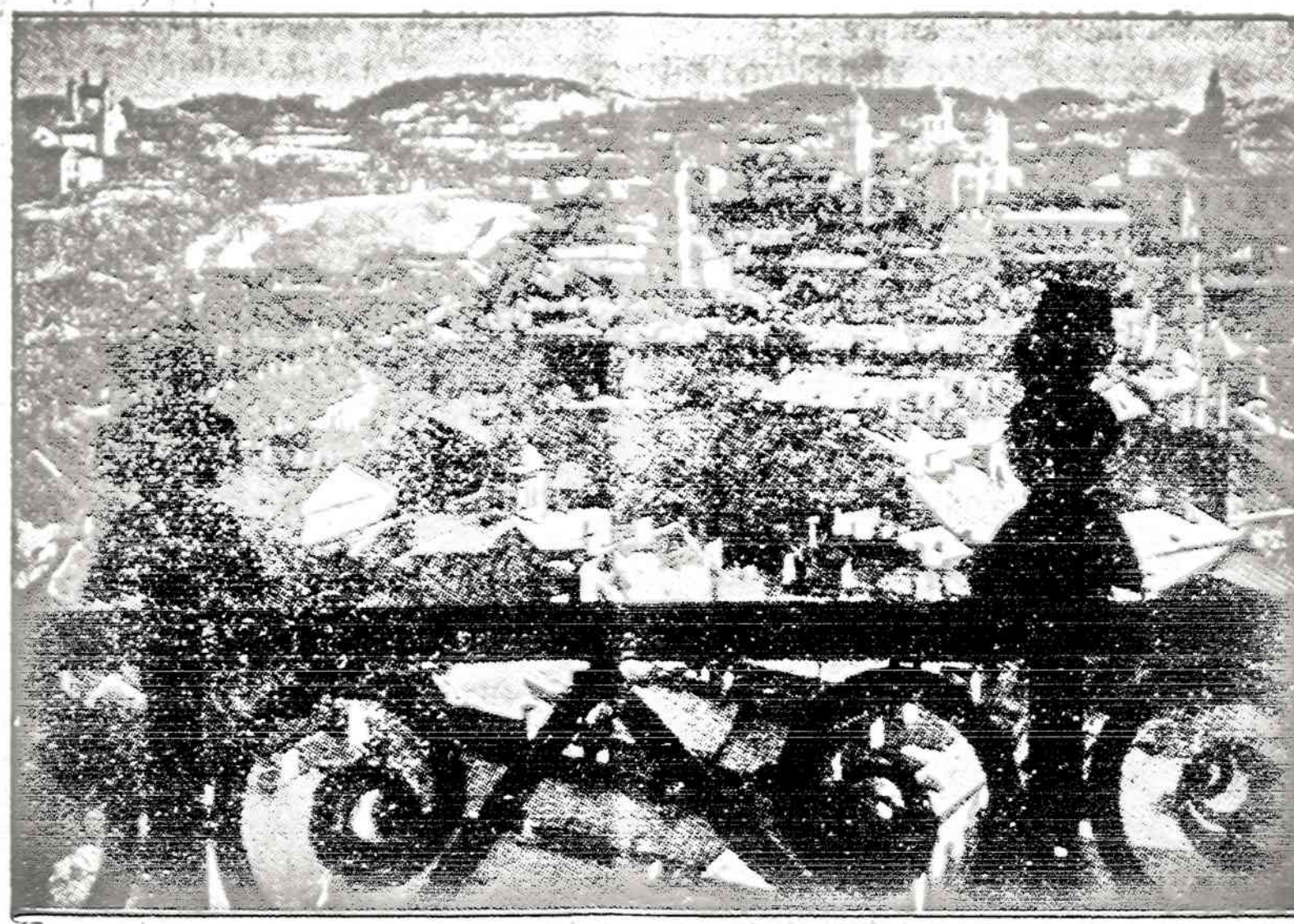
LIETUVIŲ TAUTOS LOBIS IR JO RINKĖJAI

Tur būt neapsiriksime sakydami, kad lietuvių tauta yra menininkų tauta. Į kokią lietuvių tautos gyvenimo epochą nepažvelgsime, kokią jos sritį nepažimsime, visur rasime meno trupinčių, lietuvių sielos atspindį.

Jei žvelgsime į lietuvių sodiečio ornamentais išpuoštus svirnelius, į rūtų darželio tvoreles, į pakelėse buvusius smutkelius, ar į sesių lietuvių audinius bei į tautos muzikinių dalių, muzikos instrumentus — rasime tautinės kultūros įnašą iš pačių lietuvių sielos gelmių, rasime gryną lietuvišką tautiečio meninę kūrybą, tautos lobį.

Lietuvių tautos tautinės meno kūrybos vystymosi pagrindą sudaro ne genialios asmenybės, bet žinoma, sesės ir broliai lietuviai. Jų asmenyse pasireiškia tautinio savitumo apraiškos, kurios savo šaknimis siekia giliausius lietuvių tautos dvasinės kultūros klotus. Tie dvasinės lietuvių kultūros klotai ir sudaro tad tautos lobį, jos turtą, susidedantį iš bendrų tradicijų, papročių, savitų mąstymo būdo, estetinio jausmo. Tautos lobis tad ir suteikia ypatingą tautai kultūrinį atspalvį, pasireiškiantį tautos dirbiniuose, jos tautosakose — legendose, pasakose, padavimuose, priežodžiuose, mįslėse ir ypač dainose.

Lietuviai, be kitų savybių, turi amžiną meilę darbui, kūrybai, gyvenimui, tiesai. Tokie lietuvių būdo bruožai yra Lietuvos sodiečio asmenyje, jų dainose. Lietuviai apdainuoja visą savo gyvenimą, visus darbus, džiaugsmus ir nelaimės. Jie apdainuoja šienapiūtę, rugiapiūtę, linelių rovimą; jie apdainuoja vestuves, krikštynas; jie taipgi apdainuoja krašto okupaciją — giesmių raudomis palydi mirusį... Nestebėtina, juk Lietuva — dainininkų kraštas. Ne be reikalo kanaaninkas Mikalojus Daukša (? — 1613), "Postilės" autorius, tas "Pirmasis bendrinės kalbos

kūrėjas Didžiojo Lietuvos (prof. dr. S. Skardžius), va kaip apibūdino lietuviškos tautosakos kalbą: "O čia dar reikala eina dėl tokios senos ir rinktės, skambios, jautrios, lankštos ir išsakingos, kartu stiprios, kartu švelnios, gausingos ir turtingos, atliepiantios mažiausią gamtos garselį, įsigilinančios ligi išminties gelmių ir kylančios ligi jos aukštųjų, lengvai ir nepaprastai tiksliai nustatančios daiktinio pasaulio ir dvasinio gyvenimo moderniausią ir subtiliausią žodį — kaip lietuvių kalbą, apie kurią tūlas mūsų poetėlis navi, bet lietuviui teisingai pasakė: — Cielam sviete nēr tokios (kitos)!" (M. Biržiška, "Lietuvių Tautos Kelias", I t.).

Buvo laikai — baudžiavos, rusų okupacijos, spaudos draudimo ir kitokie lietuvių tautai nemalonūs, net baisūs — kuomet ne tik tautosakos turtai, jos žanrai, nieks nesidomėdavo, bet ir pati lietuvių kalba buvo gujama iš bažnyčių, viešojo gyvenimo — chamska mowa. Jina buvo "skirta" Dievo tik baudžiauninkams, o jų dainos prilyginamos įvairių gyvulių bliovimui, staigimui. "Tad ne be reikalo savyje susikaupęs lietuvis bene dar XVI a. kaimynų buvo apibūdinamas esąs daugiau po žeme negu ant žemės" (M. Biržiška, "Liet. T. Kelias").

Lietuvių, jų kalbos ir jų tautosakos niekinimas, matyt, buvo XVI a. Lietuvoje įsivyravęs reiškinys, ypačiai sudarius su lenkais uniją 1569 m., nes jau minėtas kan. M. Daukša, galbūt net bažnyčioje per pamokslus, išsireiškėdavo, jog žmogus, nustojęs savo prigimtos tėvų kalbos yra kultūriškai, dvasiniai nususes, doroviniai nusilpę, asmeniškai nusmukę, iš tiesos kelio iškrypę ir sliūdų, neiškęs šunkelį.

Lietuvių dainų ir jas dainuojančių niekinimas reiškesi ir Mažosioje Lietuvoje — Prūsijoje, ne kurių vokiečių bažnyčių kunigų bei jų tarnų jau minėtais išsireiškimais, kaip "gyvulių bliovimas" ir panašiai. Tai viena iš priemonių okupuotose kraštuose, ar kitaip užimtuose, užgauti, niekinti, nutautinti vietos gyventoją. Tokia niekinimo tendencija pastebima ir dabartinėje okupuotoje Lietu-

voje, kai komunistų įvairūs pareigūnai neretai spaudoje ima garbinti maskolių — rusų išskeldami jo pranašumą, tuo pačiu, kad ir netiesiogiai, pažemindami patį lietuvių — tikrąjį Lietuvos šeimnininką.

Istorijoje, tačiau randame ir kitokių žinių, kaip nušviečiančių lietuvių. Istorijos šaltiniuose randame ir panegirikos, kuri išaukština prūsų, jotvingių, kuršių, lietuvių karžygiskumą, stebisi vadais, Margirijų ir Pilėnų pilių gynėjais, kurie gyvi nepasidavė, liaupsina kunigaikščio Kęstučio riteriškumą, garsina jo sūnų Vytautą, gėrisi vaidilų kanklių muzika, daina. Randame šaltinių įrodančių lietuvių kilmę iš romėnų, o jų kalbą iš lotynų ir net iš šv. Rašto hebrajų kalbos. Šis paskutinis teiginys, matyti, yra lietuvių ir jų kultūros niekinimo atveiksmis, bet jis atliko savo: įkvėpė poetus, kėlė lietuvių patriotinius jausmus.

Pradant XVI šimtmečio viduriu, kai dar tautosakai, lietuvių žodinei kūrybai, nebuvo pripažįstama esanti vertė, vis dėlto lietuvių kalbos gramatikos, žodynos, etnografinius raštus ėmė skverbtis smulkioji tautosaka. Raštų autoriai M. Mažvydas, J. Bretkūnas, M. Daukša, K. Sirvydas sugebėjo savo raštuose perteikti daug liaudies kalbos ypatybių, jie padėjo pagrindą lietuvių literatūrinei kalbai.

Vilniaus universiteto profesorius dr. Jurgis Lebedys (1913 — 1970), vienas žymiausių senosios lietuvių literatūros žinovų, monografijoje "Mikalojus Daukša", pažymi, jog Daukša buvo Renesanso kultūros atstovas, kovojęs dėl lietuvių kalbos teisių visuomeniniame gyvenime ir literatūroje. J. Bretkūnas, be "Giesmių", "Kantių", "Postilios" ir istorinio veikalo "Historia rerum Prussiarum", aprašė taipgi ir lietuvių papročius lietuvių vartojamu muzikos instrumentu.

Užsiminus lietuvių muzikos instrumentus, tenka dar aptarti mažai kam žinomą kompozitorių ir liutnininką K. S. Rudaminą, gimusį Dusetų seniūno šeimoje XVII šimtmečio, kurį ilgus metus gyveno Bolonoje ir Italijos Padujoje. Tyrinėjęs liutninės kultūros reiškinys dr. Helmut Osthof nurodo, kad lietuvių muzikas studijavo Bolonos universitete ir 1636 m. sąrašuose figūravo Jono Mykolo Rudaminos pavarde, kilimo iš Dusetų. Spėjama, jog tai bus buvęs Kazimiero Stanislovo Rudaminos brolis.

Idomiausia, jog prieš antrąjį pasaulinį karą Prūsijos valstybinėje bibliotekoje (Preussische Staatsbibliothek) Berlyne buvo saugomas liutninės tabulaturų rinkinys, priklausęs K. S. Rudaminai Dusetiškiui ir turėjęs dedikaciją: "Al mio Carissimo Sigr. Stanislao Casimiro Rudamina Dusiacki, anno 1620 a Padova", S. Garsio.

Gustaičių šeimos suvaziavimas

Gustaičių, a. a. Agnes ir Andriaus — pionierių buvusios šv. Jurgio parapijos, Detroit, Mich. gausios šeimos penki vaikai augo ir mokėsi, o nuo jų motinos mirties prieš tryliką metų kartu nebuvo suvažioję iki Palėkos Dienos. Visi penki iš įvairių kraštų suvažiojo į Karačių viešbutį Grand Shores Hotel, St. Petersburg Beach, Florida.

Suvažiavo inž. Jonas, buvęs Chief Designer Chevrolet kompanijos, Detroit, Mich., ir gyveno Beverly Hill, Mich., ir žmona Betty, dabar išėję į pensiją.

Minėtame tabularų rinkinyje, "Dusetiško knygoje", buvo ir paties K. S. Rudaminos kūrinys: "Lenkų balius", "Kazokėlis", "Šokis". Paskutinis kūrinys "Šokis" ir bus buvęs lietuvių tautos šokių žanras Rudaminos stilizuotas ir pritaikintas liutninės instrumentu griežti. Spėjama, šie kūriniai sukurti 1620 — 1621 m. Gaila, kad šisai vertingas XVII a. muzikos paminklas yra žuvęs. (Vytautas Jurksas, "Kompozitorius ir liutnininkas K. S. Rudamina Dusetiškis").

(Bus daugiau)

ir gyvena, Seminole, Florida. Inž. Walter, savininkas pramonės Gardena, Calif., ir žmona Jeane, gyvena Redondo Beach, Calif., Agnes Benko, mokytoja iš Denver, Colorado. — Natalie ir jos vyras inž. Darwin, iš Fort Lauderdale, Florida ir Donna Kamm iš Chicago.

Kartu visa šeima praleido ilgesnį laiką jūros pakrantėje tylioje Mexico įlankoje lankydami visas įdomiausias vietas Floridos, kur klimatas vilioja net ir iš Californijos atvykusius.

Karačiai, Petronėlė ir Mykolas, savininkai didelio ir gražaus viešbučio, Grand Shores, 17350 Gulf Blvd., St. Petersburg, Florida maloniai ir nuoširdžiai priima svečius čion atvykusius, ypačiai savus žmones. Karačiai turi vieną iš didžiausių ir moderniausių motelių pietinėje dalyje Floridos. Jiems visur padeda jų vienturtis sūnus architektas Michael, Jr. ir marti, kurie turi savus namus skersai gatvės nuo tėvų.

K. Alvdas, lietuviškojo — sveikojo maisto tiekimo štabe dirbo: E. Kleizienė, M. Gocaitienė, V. Stakenienė ir M. Ernastas. Prie registracijos stalo ir svečių priėmimo darbavosi: J. Bružienė, vicipirmininkas Alg. Karaitis ir sekret. Ant. Kevėza.

Istojo naujų narių.

Eekanti vakaronė įvyks ten pat Liet. Sodyboje, vasario 2 d., su Vasario 16-to minėjimu, gydytojų paskaitomis, filmomis ir lietuviška užkanda. Kviečiami visi.

Ant. Kevėza

Čekas veda diskusiją su sovietų kareiviu, kuris baigia šia išvada: — Ko tu nenustoji pursteklaves dėl laisvės — kol netabaluoji pakartas, esi laisvas...

SKAITYK IR KITAM PATARK SKAITYTI DEMOKRATINIŲ DIENRASTIŲ "NAUJINIENAS"

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar krikštavimai. Naujienose galima gauti šių perlių ir žemčiūgų mūsų mažiesiems bei jaunimui:

1. N. Butkienė, VELYKU PASAKOS, 32 psl., telpa 6 pasakos ir DVYNUKĖS, 34 psl., su 8 apsakymėliais iš vaikų pasaulio. Abi gausiai iliustruotos spalvotais viršelais, kainuoja po 1 dol.

2. Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, ŠOKOLADINIS KISKELIS, pasaka mažiesiems. Jūratės Eidukaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gražus leidinys. \$1.50.

3. A. Giedrius, MURKLYS, 24 apyskaitės vaikams. Dail. V. Simankevičiaus iliustruota, 130 psl., \$1.80.

5. Maironis JAUNOJI LIETUVA, poema. 118 psl., \$1.00.

6. Alfonsas Vambutas, TRYS SAKALAI, Liet. Mokytojų 5-gos premijuota knyga. Joje originalūs apsakymai, padavimai, legendos, novelės. Dail. V. Stankaitės iliustracijos, 186 psl., kaina 2 dol.

7. Juozas Švaistas, ŠAUNUS PENKETUKAS, apyskaitės, kaip pasakos vaikams iš jų gyvenimo, svajonių ir žygių. Iliustruota dail. Z. Sodeikienės. Didelio formato, kietais viršelais, puikus 77 psl. leidinys. \$3.00.

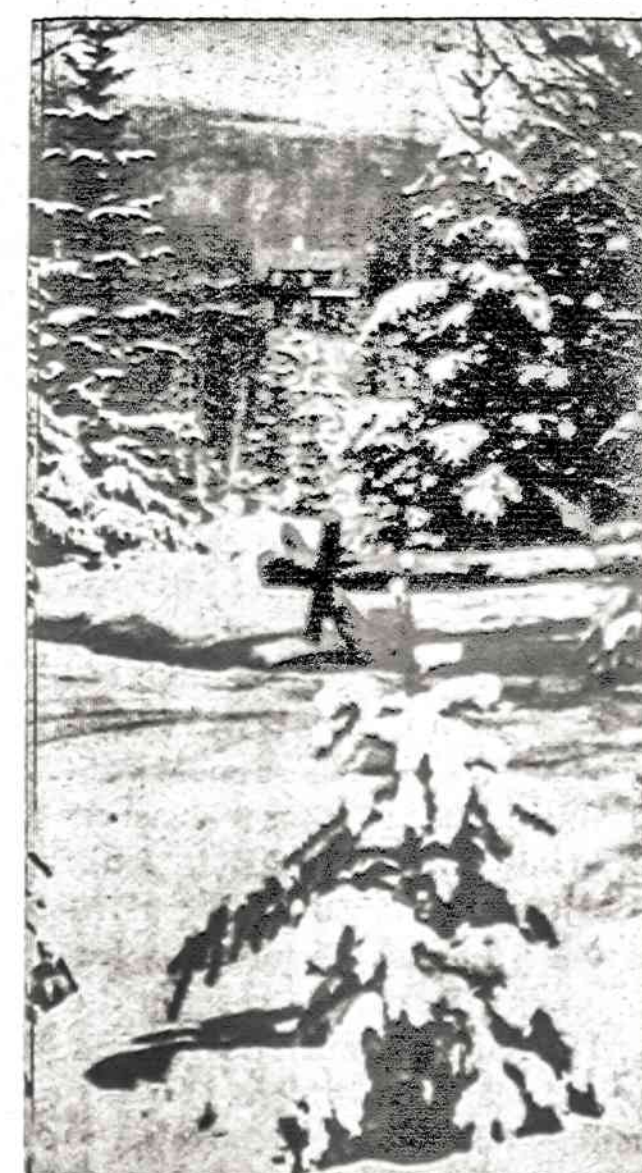
8. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI, mitologijos posmai. Iliuoti padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuviai ir žemaičiai bendravo su savo dievais, 54 psl., \$1.00.

Vaisiai mėgsta ir nori skaityti. Dėlto šie pat mažens yra daug lengviau juos įpratinti lietuviškai skaityti ir mylėti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalansuoti vaikams perkamas dovanas — pusę knygu, pusę žaislų — lietuviško auklėjimo rodyklė staiga pakiltų aukštyn.

NAUJINIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

	PER ANNUM
7 1/2%	\$5,000.00 OR MORE 4 YEAR MATURITY
6 3/4%	\$5,000.00 OR MORE 30 MONTHS MATURITY
6 1/2%	\$2,500.00 OR MORE 1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose klemas automobiliams pastatyti.

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!

5 1/4%
year

OUR SAVINGS
CERTIFICATES

EARN UP TO 7 1/2%

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD

CHICAGO, ILLINOIS 60608

PETER KAZANAUSKAS, President

Tel.: 847-7747

HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

69 YEARS SERVING CHICAGOLAND

see us for HOME financing.

AT OUR LOW RATES

WITH REPAYMENT
TO FIT YOUR INCOME

INSURED

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraus-tiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudos tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudos mokeskis \$2.00 į metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonij. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJINIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-6106.

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$24.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$8.50 per three months. Canada \$24.00 per year; other countries \$25.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestuose:	
metams	\$24.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.50
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitoje JAV vietoje:	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$8.50
vienam mėnesiui	\$3.50

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Naujovės apie Tuchačevskio nužudymą

Antrojo Pasaulinio Karo metu ir tuojuo po karo buvo plačiai pasklidusi žinia, kad vokiečių žvalgyba suklautojusi dokumentus apie tariamą sovietų maršalo Michailo Tuchačevskio ryšius su užsieniais diktatoriui Stalinui nuverst. Tuos klastotus dokumentus čekų prezidentas Benešas įteikęs Stalinui, o pastarasis kelių valandų laikotarpį nukopijęs galvas visiems suokabininkams. Pirmą eilę nukentėjo visos raudonosios armijos politinis komisaras Gamarnikas, o vėliau galvos nusirito maršalui Tuchačevskui, Jakirui, Uborevičiui ir visai eilei labiau pasižymėjusių raudonosios armijos karių, pasodinusių bolševikus į Rusijos valdžią.

Gera informuotas rusų dienraštis Novoje Ruskoje Slovo patyrė tikslesnį žinių. Paskutinę praėjusių metų dieną šio rusų dienraščio redakcija įdėjo savo bendradarbio P. Petrovo straipsnį, duodantį truputį kitokią versiją apie visą raudonosios armijos gabeninių vadų išžudymą. Petrovas tvirtina, kad ne vokiečių žvalgyba klastotais dokumentais paveikė Staliną, bet daug paprastesnis dalykas. Stalinas bijojo, kad nepatenkinti sovietų karo vadai karais nenuverstų ir paties Stalino.

P. Petrovas tvirtina, kad raudonojoje armijoje buvo susidariusi karių grupė, kuri vadinosi "raudonaisiais kazokais" (Červonyje kazaki). Šią grupę daugiausia sudarė raudonarmiečiai, nebaigę jokios mokyklos, bet pilietinio karo metu parodę daugiau drąsos ir sumanumo karo veiksmams. Prie šios grupės priklausė visa eilė pasižymėjusių kovotojų. "Raudonieji kazokai" mėgdavo paūti ir tarp savęs kardais pašvytuoti, bet jie norėjo turėti karo metu įgytas privilegijas: gerus butus, geras algas, daugelį įvairių patarnavimų. Tuo tarpu jie juto, kad raudonojoje armijoje darosi dideli pakeitimai. Karo jėgas reikėjo mechanizuoti. Be drąsos, moderniems mūšiams laimėti reikia ir žinių. "Raudonieji kazokai" visą laiką turėjo drąsos, bet prie žinių gilinimo jie nebuvo linkę.

1935 m. vasarą Maskvoje įvyko garnizonų vadų pasitarimas apie reikalingą mechanizuoti raudonąją armiją. Už mechanizaciją stėjo visi Maskvoje štabuose dirbantieji karo vadai, bet naujovėmis abejojo kitų garnizonų viršininkai. Už mechanizaciją stėjo maršalas Tuchačevskis, politinis komisaras Gamarnikas ir visa eilė kitų karo vadų. Bet Tuchačevskis mechanizacijai didžiausią kliūtį matė krašto apsaugos komisaro Vorosilovo asmenyje. Apie karo jėgų modernizaciją Vorosilovas neturėjęs jokio supratimo. Nesuprasdamas mechanizacijos svarbos ir reikš-

mės, jis tikėtai kiludė kariuomenės atnaujinimo planams. Būtų buvę geriausia, jeigu Vorosilovas būtų atleistas iš pareigų, o krašto apsaugos komisaru paskirtas gabesnis žmogus.

Bet 1935 metais sovietų karo jėgos jau buvo taip suorganizuotos, kad joks naujas projektas negalėjo eiti be paties Vorosilovo žinios. Nei vienas karo vadas nedrįso siūlyti atleisti Vorosilovą, nes šis būtų galėjęs keršyti. Maskvos tuožiaivimo metu karo vadai pasitarė ir nutarė prašyti Staliną, kad atleistų Vorosilovą. Pats Tuchačevskis surašė prašymą, kurį jis pats pasirašė ir gavo parašus visos eilės suvažiavusių vadų. Tuchačevskis negalėjo nešti Stalinui tokio pasiūlymo, jis turėjęs eiti per Vorosilovo rankas, bet politinis komisaras Gamarnikas turėjo teisę tai padaryti. Gamarnikas taip ir padarė.

Staliną perskaitė ir nieko Gamarnikui neatsakė. Jis tik pastebėjo, kad atsakymą jis duosias vėlai vakare, apie 11-tą valandą. Gamarnikui atsakymo nūdelsimas nepatiko, nes Stalinas būtų galėjęs vietoje atmesti prašymą ir pasakyti, bet jis to nepadarė. Gamarnikas tuojuo prašė Tuchačevskį ir kitiems, kad tiktai vakare ateisiant atsakymas. Besikalbėdamas su keliais garnizonų vadais Gamarnikas juos net išpėjęs, kad gali būti nubausti namų areštu kelioms dienoms už prašymą atleisti karo komisara.

"Raudonieji kazokai" prašė atleisti Vorosilovą, bet Stalinui visos reikalas visai kitaip atrodė. Jis įžiūrėjo sąmokslą prieš jį patį. Kol Vorosilovas buvo karo jėgų priekakyje, tai tos jėgos klausė Stalino, bet jeigu karo komisaro kėdėn atsisės kitas, tai ištikimybė nebuvo tokia aiški. Šiame karių prašyme Stalinas įžiūrėjo pasikėsinimą prieš patį Staliną. Jis tuojuo staliniskai pradėjo organizuoti smūgį pasikėsiniojams. Jis sukvietė patikimesnius čekistų (NKVD) vadus, papasakojo apie karių ruošimą perversmą ir įsakė kaltininkus suimti, o jeigu bus reikalo, tai ir vietoje nušauti. Gamarnikas buvo labai gerai informuotas apie krašto gynybą, bet jis nieko nežinojo, kas darėsi po nosimi. Karo jėgos gynė visą kraštą, bet jis nei žodžio nepatyrė, kai enkavedistai suruošė didžiausią sovietų karo jėgų skerdynę.

Lygiai 11 val. nakties prie Gamarniko buvo atėjo grupė gerai ginkluotų vyrų Stalino "nutarimą pranešti". Kai durų nespėjo laiku atidaryti, tai atėjusieji jį išlaužė. Gamarnikas nenorėjo, kad čekistai su juo pasielgtų taip, kaip jie pasielgė su Bučarinu, Zinovjevu ir kitais įtakingaisiais komunistais. Jis nenorėjo, kad čekistai jam šonkaulius sulaužytų, o vėliau teistų, kaip užsienio šnipą. Kada čekistų grupė įėjo į antrame aukšte uždarytą jo kambarį, tai Gamarnikas pasileido sau kulką į šmilkinį ir baigė dienas. Tuo pačiu metu Kijeve, Minske, Odesoje ir kitose vietose čekistai, pildydami Stalino įsakymą suimti garnizonų vadus ir vietoje juos sušaudė. Tas pats Petrovas šitaip vaizduoja tas skerdynes:

"Dar nesutėmus, Stalinas paleido prieš "raudonuosius kazokus" čekos būdelius, kaip savo laiku Jonas Baisiusis paleido Malutą Skuratovą su opričnikais prieš nemielius jam bajorus. "Teismo jūms nebus" pareiškė jiems caras Ivanas, o opričnikai, caro žodžiu atleisti nuo atsakomybės, siautė, žudydami bajorus, jų žmonas, vaikus, jų tarnus, baudžiauninkus ir, nesuvaldydami savo žvėriškumo, maudėsi kraujuje ir gaisruose". (Novoje Ruskoje Slovo, 1973 m. gr. 20 d., 8 psl.).

Be teismo, be tardymo ir be jokio apklausinėjimo buvo išžudyti gabiausi raudonosios armijos maršalai, generolai, pulkininkai, prašę atleisti Vorosilovą. Jų šeimos

NETURETŲ BŪTI - MĖS IR JĖ

ANTANAS KUCYS

Lietuvybės išlaikymo rūpesčių ir priimtina forma, ir patiekty esamų dominuojančių socialinių idėjų sąraše. Šiandieninės išsivijos pažintys intelektualą galima todėl vadinti tradicine pažintimi. Tačiau, mūsų visuomenė nenori toleruoti mokslo žmonių. Juos vis daugiau įprantame vadinti intelektualais, nors praityje humanistinė prasme intelektualą laikėme aukščiau už siauros srities, nors ir su aukštu mokslo laipsniu, universiteto dėstytoją ar tyrinį bei laboratorijos darbuotoją. Tačiau, žinoma, pavadinimo klausimas čia visai nesvarbus. Vadinkime juos pagal šio krašto žodyną ir intelektualais.

Mūsų rūpestis yra, kaip daugiau į lietuvišką gyvenimą įtraukti tuos kelis šimtus gerai išimokslinusių jaunų žmonių, plačiai išsisklaidžiusių Amerikoje ir kitur. Lietuvių bei tai yra svarbi problema. Ją neseniai praėjusiame Antrame mokslo ir kūrybos simpoziume savo paskaitoje svarstė dr. Vytautas Vardys. Paskaitos tema "Akademiko dilemos: dabartis ir šimtmečio perspektyvos". Ji buvo išlasi išspausdinta gruodžio 1 d. "Draugo" kultūriniam priede ("Didžiausios mokslininkų įnašo troškiant").

Kas pirmiausia dėmesin kritiko dr. Vardžio svarstymuose, tai sekimas jau į madą kai kurių žmonių tarpe įėjusios pažiūros bei pareigos ją atitinkančiose progose paskelbti, kad visa lietuvių išsivijos masė yra fytetiškai orientuota, tai atsilikusi ir praetis tradicijose suakmenėjusi, gi naujieji intelektualai — tai jau Vakarų pasaulio mokslinės bei industrinės pažangos produktas. Stabtelėsim ta progą ties intelektualu, kaip jį, anot dr. Vardžio, suprantanti lietuviškoji visuomenė. Štai paskaitininko žodžiai: "Bendrąja prasme, tačiau mūsų labiau vėrtinamas intelektualas — mokytojas, t. y. intelektualas mokytojas — tautinio prahašo vaidinys. Tai intelektualas, kuris sparnuotais žodžiais ateina pakelti visuomenės nuotaiką, kuri miltinijamas orientuotas į visuomenines — socialines savos visuomenės problemas. Toliau problemomis šiti is jo elius jos tarpe vyraujančius išlaikiamą pasidūlytų, išreikš-

tiškus ir šibirą, o visas turtas perejo čekistų žinion. Rusų "komunistinėje" santvarkoje vartoja žiauriausio caro "teisėtumo" metodus.

Jeigu išsivijos lietuvių visuomenės ir iš jos tarpo kilusių intelektualų. Viena iš nesutarimų priežasčių ir esanti kaip tik čia anksčiau aptartoji, būtent, ta, kad lietuviškoji visuomenė yra pratusi matyti savo šviesuolius tik kaip stipriana-

tiškus ir šibirą, o visas turtas perejo čekistų žinion. Rusų "komunistinėje" santvarkoje vartoja žiauriausio caro "teisėtumo" metodus.

je, tie šviesos protai, būtų minioje vyraujančių pažiūrų propagandistai. Kritiko vaidmenį, paskaitininko nuomone, intelektualas esąs užėmęs daugiausiai industriniai pažengusiose visuomenėse. Gi Lietuva, iš kurios išsivija yra kilusi, tada dar tebebuvo tik žemės ūkio kraštas. Ir todėl, anot paskaitininko Lietuvos intelektualai būvę tik savo visuomenės mokytojai — tautiniai pranašai, bet ne kritikai. Intelektualus, sugebancius empiriskai, tai yra, studijiniu patyrimo metodu, vertinti visuomeninius, politinius ar tautinius reiškinius, esą, paruosę tik industriniai pažengę Vakarų kraštai. Amerika jų tarpe, žinoma, vyraujanti, kaip labiausiai industriniai pažengę kraštai.

Argi taip jau iš tikrųjų buvo ir ar taip yra? Jei trūksta gyvų prisiminimų, reikia panaudoti tą empirinį metodą, kurį, pasak dr. Vardį, naudoja moksliniame darbe industriniai pažengusių kraštų intelektualai. Šis mokslinis metodas reikalauja, kad prie teigimų būtų prieita studijuojant turimus šaltinius, faktus ir iš jų padarytas išvadas pagrįdžiant logika. Kazin ar dr. Vardys, žvelgdamas šiuo specifiniu klausimu į mūsų tautos patirtį, savo išvadas padarė pagal šį metodą? Stipriai abejoju.

Nesena tai praetis. Rašyto palikimo ją pažinti turime apsieiti. Gilesnis ir tą palikimą žvilgsnis turi nuvesti prie išvados, ir tai ne emocijų sudarytos, bet empiriškai patirtos, kad lietuviškoje visuomenėje vyravo įsitikinimas, jog intelektualas, tai yra, aukštos erudicijos inteligentas, yra esamo politinio režimo ir tradicinių socialinių reiškinų kritikas. Kai dar neturėjome savo universiteto, tenka tik prisiminti tokius ano mės intelektualus, nors juos tada tik inteligentais vadino, kaip dr. Vincą Kudirką, dr. J. Šliupą, A. Serną, J. Bilūną, kun. Tumą Vaizgantą, dr. A. Domaševičių, A. Moravskį, A. Rimką, A. Janulaitį, dr. K. Grinių ir t. t. Tiesa jų šimtais nepriskaičiuosi, bet yra tikra, kad tai buvo ano mės šviesuolių dauguma, kuri visai atitiko dr. Vardžio aptartai intelektualo — visuomenės kritiko kategoriją. Kiekvieno iš jų biografija ir raštai aiškiai apie tai sako.

(Bus daugiau)

SKAITYK PATS IR PARAGINK KITOS SKAITITI NAUJIENAS

VOITECHAS ZAMAROVSKIS HETITAI

72.

Anito vardu prasideda 29 hetitų imperatorių sąrašas. (Tačiau Anitas nėra seniausia mokslui žinoma hetitų istorijos asmenybė. Yra žinomas jau ir jo tėvas, vardu Pitchanas, kurisėjo Kušaro aukštąs pareigas ir buvo tituluojamas bent kiek įtakingai: "vyriausias kopėčių laikytojas". Ar tik tai nebus buvusios kopėčių, kuriomis Anitas [kopė?] sostą?) Kaip ir dera imperatoriui, Anitas jamžino istorijoje savo viešpatavimą krauju ir laimėjimais: jis sujungė hetitų gentis, nugalėjo priešus ir įkūrė Hetitų valstybę.

Negalime pasakyti, kokiomis priemonėmis jis palenkė savo pusėn daugelį mažesnių hetitų valdovų, tik žinome, kad apie 1800 metus prieš mūsų erą išgyjavo su didele kariuomene prieš Chatusą, sumušė jo gynėjus chatus, o miestą sulgyti su žeme. "Naktį paėmiau jį šturmu, — rašo jis šventyklos įrašė, kurio nuorašas senovine hetitų kalba yra vienas vertingiausių dantiraštinių Bogackajos archyvo dokumentų. — o jo vietoje pasėjau piktžolę. Jeigu tas, kuris karaliaus po manęs, vėl apgyvendins Chatusą, tenubaudžia jį hetitų perkūno dievas!"

Po to Anitas atkreipė ginklą į tuos, kurie priešinosi jo siekimams plėsti vieningą

valstybę: nugalėjo nesitų karalių ir paskelbė Nesą imperijos sostine. Susitupinęs savo valdžią, jis užpuola Zalpą, ją nukariauja ir užgrobia žemes iki pat jūros. Paskutinės mūsų žinios apie tą valdovą rodo, kad jis labai išgrazino savo rezidenciją: įkūrė naujų kvartalų, pastatydino įvairių rūmų net įrengė zoologijos sodą.

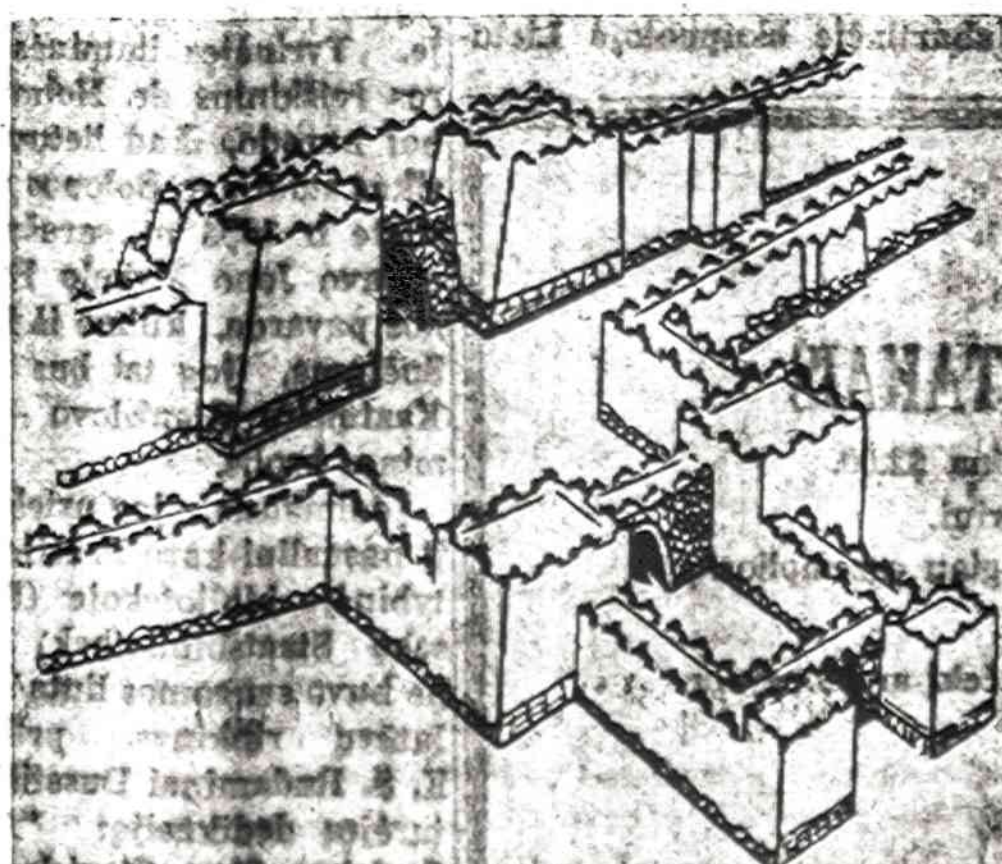
Neso, kurio vardu hetitai pavadinavo savo kalbą ir kuris buvo pirmąjį jį imperijos sostine, griuvėsiai tebėra neatrasti. Gal jie yra senųjų amžių Nisės vienas seniausių kultūrinių sluoksnių? Bet, šiaip ar taip, archeologų kastuvai jo dar neužkludė. Nejaugi jį bus išlikęs likimas, kurio kiekvienam įžymiam senovės miestui linki Leonard Wool? Nejaugi jis sudėgė? Tikėkimės, kad taip neatsitiko...

Nesas neilgai tebuvo sostine. Nebodami Anito užkeikimo (to perkūno dievas iš "tūkstančio hetitų dievų" buvo vienas vyriausias), jo įpėdiniai perkėlė savo rezidenciją atgal į Chatusą, nes šis buvo lengviau prieinamas draugams, sunkiau prieinamas priešams, o jo padėdis puiklausiai atitiko senovės urbanistikos reikalavimus: plynaukštė supo gamtos sukurti įtvirtinimai — stačios uolų sienos (iš pietų, kur to natūralaus įtvirtinimo nebuvo, miestą saugojo gili praraja, atstojanči apsauginį griovį). joje buvo keli geriamojo vandens šaltiniai, vėjų pagairėje įsikūrusiam miestui negrėsė maliarija, sklindanti iš žemumų, o dėl masyvaus uolėto grunto žemės

drebejimai buvo nebaisūs. XVII amžiaus priešmūsų erą antroje pusėje Chatusas jau vėl buvo galingas, didelis gražus. Pirmasis europietis, pamatęs dalį jo griuvėsių XIX mūsų eros amžiaus pirmojoje pusėje, Chatusą taip apibūdino: "Miestas toks, kaip Atenai per patį klestėjimą!"

"KONSTITUCINIS MONARCHAS FEDERALINĖS VALSTYBĖS PRIEKYJE"

Trijų Anito įpėdinių žinome tik vardus: Tutchaliją, Pašurumą ir Pāpachtilmachą. Beje, pastarojo, sunkiai išta-

Hetitų miesto Hattusio įtvirtinimai. Šiaurinių vartų ir grėtinių kiemo rekonstrukcija. Pagal Liusaną

TELEF. PR 8-3229

DR. ANNA BALIŲNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES
IR GERKLĖS LIGOS
2858 W. 63rd Street

Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS

IR

DR. FANG C. LU

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446

Antras ofisas —

8007 WEST 83rd PLACE
JUSTICE, ILL. Tel. 599-0500

Prima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS

INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA

Tel. 695-0533

Fox Valley Medical Center

860 SUMMIT ST.

ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON

2434 WEST 71st STREET

Ofisas: HEMlock 4-5849

Rezid.: 388-2233

OFISO VALANDOS:

Pirmadienis ir ketvirtadienis, 1-7 val.
antradienis, penktadienis nuo 1-5, treči-
adienis, šeštadienis, 9-11 val.

Rez.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
liepia, skambinti MI 3-0001.

DR. NINA KRAUCEL -

KRAUCELIŲNAITĖ

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS

6132 So. KEDZIE AVE.

Tel. WA 5-2670.

Neatsiliepus — skambinti

471-0225.

Valandos pagal susitarimą.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700

Residencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

VIDAUS LIGŲ SPEC.

2454 WEST 71st STREET

VALANDOS: Pirmadienis, antradienis,
ketvirtadienis ir penktadienis nuo 3 iki 7 val. popiet.
Šeštadienis nuo 9 iki 11 val.
ryto tik susitarus.

Trečiadienis uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS

KALBA LIETUVISKAI

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".

Val. pagal susitarimą. Uždaryta treči.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, POSLĖS IR

PROSTATOS CHIRURGIJA

2656 WEST 63rd STREET

Val. antradienį nuo 1-4 po pietų.

ketvirtadienį nuo 5-7 val. vak.

Ofiso telefonai: 776-2880

Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS

Ofisas: 2652 WEST 59th STREET

Tel.: PR 8-1223

OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiadienį,
penktadienį ir šeštadienį nuo 9-12 val. ryto.

Val. 9-12 val. ryto ir 1-4 val. popiet.

2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629

Tel.: PRespect 6-5084

V. Tumasonis, M. D., S. C.

CHIRURGAS

2454 WEST 71st STREET

Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123

Rezid. telefonai: Gibson 8-6195

Prima ligonius pagal susitarimą. Del
valandų skambinti telefonais HE 4-2123.

Jei neatliepia, tel. GI 8-6195

P. ŠKEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS

Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.

Val.: 9-12 val. ryto ir 1-4 val. popiet.

2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629

Tel.: PRespect 6-5084

MIAMI, FLORIDA

Patirtis ir pramatumai

Antri metai iš eilės, Miami
Balfo skyrius išsiskyrė, teise
paruošti klubo patalpose bend-
ras Kūčias. Čia nuolat gyvenan-
tieji tokiomis Kūčiomis mažai
įdomiausi, ypač iš senosios atei-
vių kartos Jiems yra tikroji —
tradicinė — Kūčių prasmė su-
siaurėjusi ar visai kitą pras-
mę įgavusi.

Todėl asmenys, turintieji ryšį
su klubo vadovybės darbais Kū-
čių proga ruošia subuvimą va-
dindami Kūčiomis. Tačiau tokio
pobūdžio subuvimai nėra pa-
patraukli norintiems tikras tra-
dicines Kūčias atšvesti. Ypač
gausius atvykėlius iš šiaurės
praleisti Kalėdas ir Naujus Me-
tus sutikti. Jiems tikrai sunku
šeimininkas Kūčias bepasiruoš-
ti. Todėl ir yra suprantamąs
gausius, Balfo ruošiamose Kū-
čiose, dalyvavimas.

1972 metais dalyvavo virš 250
asmenų, o ir šiais (1973), nors
ir atžagariai įtaigota ir su įkar-
ščių pranašauta (net įtaigota!!)
mažai tedalyvausiant, vis tiek
buvo virš 240 asmenų.

Šimet žymiai aukštesnė buvo
ir pradinė auka (\$5). Tai yra
pateisinama, nes susidareję per-
tekliai (pelnas) tenka vargstan-
čiųjų sušelpimui. Liko graži su-
ma — virš \$900 (praėjusiais me-
tais \$700).

Tačiau didesne dalimi čia yra

prisidėjusios galingosios ir
darbščios tautos rankos. Ir va-
kiek jų: Andrijauskienė, J. Bi-
laisis, Gedvila, Gužauskienė, O.
Juodikiene, S. Kamarauskienė,
D. Kaunaitė, J. Kaunaitė, J. Kli-
mas (su savo šeimos svečiais iš
Kanados — dukra, žentas ir anū-
kas Kurai), K. Kodatka, K. Ko-
datienė, Leonienė, V. Norvaišie-
nė, S. Petravičienė, Vl. Sapėnas,
nė, A. Satiene (svečias iš New
York), P. Šilas, O. Šilienė, A.
Stongvila, Stongvilienė, V. Yan-
kus, E. Yankienė ir R. Jie pa-
aukojo daug savo prieš šventes
taip trūkstanto laiko (jel ir mi-
nimu mokant susidaryti bent
\$500).

Klubas leido naudotis patal-
pomis nemokamai (tai jau ir
\$150). Taip, kad Kūčių dalyviai
tikrumoj yra tik po kokį dolerį
aukų sudėję. Už tat jie nesigai-
lėjo nei paskatinančių gausių ka-
tučių, nei tikrai visiems šiltų pa-
dėkos žodžių, reikšdami tvirtą
lūkestį ir sekančias tokias Kū-
čias vėl čia susirinkti.

Jautėsi svečių pakili ir šven-
tiska nuotaika ne tik plotkle be-
sidalinant, bet ir su įsijautimu
kalėdines giesmes giedant.
Mūsų veteranė solistė A.
Dambrauskaitė susikaupus pa-
giedojai Marija, Marija, akom-
ponuojant muzikai Anitai Karns.
Jiedviejų sutartinė prisidėjo ir
prie sklandžiai visų bendrai ka-
lėdinių giesmių pagiedojimo.

Trylikmetė Mildred Ragis pia-
ninu paskambino nuotaikingą so-
natą. Tikimasi greit susilaukti
jaunos pianistės akomponiato-
rės.

Maloniai nuteikė šešmetės R.
Kuraitė ir A. Naikauskaitė, su
tam amžiu tikrai patraukli ža-
vingumu, padainavusios porą
skautiškų dainų.

P. Šilas paskaitė, negalėjusio
atvykti Vytauto Semaškos, šiam
vakarui sukurta, šią viziją:

Dvasia klajūnė

Per paslaptingą ir sustingu-
są žvaigždėtą erdvę, kur nesig-
dirdi aimanų, nėra kančių ir aša-
rų, kur viešpatuoja vien tik ty-
luma, skrieja Dvasia Klajūnė,
skelbdama pasauliui ramybę ir
gerį.

Ramybė Jums, žiburiuos pas-
skendusieji didmiesčiai, ir Jums,
dangų remiantieji bažnyčių
bokštai. Ramybė — sidabru pa-
sipuošusiems miškams ir kio-
nams. Ramybė tau, Amerikos
žemyn, gerojo likimo bendrinin-
kė, užmarštin palikęs savo su-
kūringą praeitį, pamiršęs ašaras
ir skelbtą idealą, besidžiaugias
šiandieną savąja laimingąja da-
lia.

Džiaukis ir tu, Eifelio bokš-
te, bandydamas pasiekti žvaigž-
des... Ir tu, Antarktika — mie-
guistas ledo milžinė... Džiaukies
Afrikos savanos, Australijos eu-
kaliptai ir... visais pasauli, nes
ši naktis — nepaprasta...

Ir aš, kaip ta dvasia klajūnė,
lankau tave, mano gimtasis so-
džiau, savo vingiuoto gyvenimo
sukurtą vaizduotę. Matau aš
smėlėtus takus, kur kūdikiu bė-
giodavau, matau kieme pasviru-
są svirtį ir rūkė paskendusius
liūnus ir miškus, kur ilsisi ma-
no broliai. Nesukelia man bai-
mės vėtros ir triukšmingi ura-
gonai, nes prisiminimų ir vaiz-
duotės plaučius horizontus papil-
dė mano kiti broliai savo idea-
lais. Ir šiandien, gruodą sura-
kinta Dainavos šalie, jungiuosi
su tavim, nes ši naktis — ne-
paprasta...

Iš berybių erdvių, kur takus
pažymi žvaigždžių spindėysys,
Dvasia Klajūnė stebi Sibiro tai-
gas plačias Tamsu ir nyku šio-
je kančių ir mirties platybėje.
Aimanų apsvaiginti sunykę ber-
žai ir pakrypę mediniai kapų
kryžiai rymo klaukumoje, tarsi
bandydami įspėti didžiąją gyve-
nimo mįslę.

Ramybė Jums ištikimi kry-
žiai ir kapai bevadžiai... Ramy-
bė prigulusiems broliams ir se-
sėms... Ramybė Tau, Lietuve

Motina, kuri buvo pridedama
kūdikį paskutiniuose savo stu-
dijuose. Ramybė Tau, nes Tavo
lėta mirties agonija galbūt paža-
dina mūsų prisidėjusias sąjones.

★
Vakaro slingties eigą numatė
ir vadovavo, su įgudimu ir
įsijautimu į jo reikšmę, K. Ko-
datienė.

Kūčios nuatėse iki 9 val. vak.
prisimenant praėjusius laikus, ar
bevertinant dabarties įvykius.
Nemažai atsinaujino ir senų pa-
žinčių ar užsimėgė naujų. Pri-
artėjus laikui vykti į St. Fran-
cisco De Sales katalikų bažnyčią,
kur buvo ruošiamos lietuviškos
Bernelio mišios, gyvai sukrusta
aiškintis, kaip geriau nuvykti
(rengėjai buvo atspausdinę ke-
lio planą ir norintiems išdalyti).
Kūčių organizatoriai ne tik aiš-
kino kello kryptį, bet ir pri-
migtinai įtaigavo pamaldose da-
lyvauti visiems. Jį vakarą gau-
sus Bernelio mišiose dalyvavi-
mas turėjo palengvinti gauti lei-
dimą šioj bažnyčioj vasario 16
minėjimui, o gal ir šiaip žiemos
metu sekmadieniais lietuviškoms
pamaldoms.

Tačiau bažnyčios klebonas (ai-
rišis) visus apstulbinančiai nu-
vydė, sulaužydamas duotą paža-
dą, kad kun. Andrius Senkus
(atvykęs net iš Lake Worth —
virš 60 mylių) galės klausyti iš-
pažinčių ir atnašauti mišias baž-
nyčioj. Užrakinę bažnyčios du-
ris, atvykusiųsios (virš 150
žmonių) nukreipė į parapijos sa-
lę, kur visi vos besutlipo.

Maža to, ieškojo priekabių
prie atskirų asmenų. Savo elge-
siu sukėlė dalyvių pasipiktini-
mą, kaip po komunistų išsau-
kiančiai stvėrė kieliką ir, dar
nesibaigus pamaldoms, išsinešė
maišelį su pinigėliu aukomis.
Taip ir sugriuvė visos viltys šioj
bažnyčioj su lietuviškoms pa-
maldomis prisiglausti.

Bendrai tenka pasakyti, kad
lietuvių katalikų padėtis čia me
laisvių krašte, turi kai kurių
blogų panašumų su okupuotos
Lietuvos katalikų padėtimi. Ten
persekioja rusų komunistiniai
bedieviai, čia vis sutinkame su
aišių priešišku kitoms tauty-
bėms dominavimu. Bažnyčios
aukščiausioji vadovybė pavei-
kia ne mažesnę ok. Lietuvos tiki-
nčiuosius. Čia, laisvam krašte,
mūsų (lietuvių) vyskupai irgi
ne taip jau palankūs pasirūpin-

Narsiam 1919 metų kovotojui už Lietuvį
tautos laisvę ir jos valstybės atstatymą Lie-
tuvų Veteranų Sąjungos steigėjui ir jos il-
gamečiui pirmininkui

Generolui
POVILUI PLECHAVIČIUI
mirus,
jo šeimai ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia
ir drauge liūdi
Lietuvių Veteranų Sąjunga Ramovė

P A D Ė K A

A. A.
ALEKSANDRA JAGMINIENĖ

Mūsų brangi mamytė, uošvienė, senelė ir prosenelė, atsisakė su
šiuo pasauliu 1973 m. gruodžio mėn. 28 d. Palaidota gruodžio 29 d.
Lietuvių Tautinėse kapinėse pagal jos prakymą.
Mūsų širdinga padėka kan. Vaclovui Zakaravskui už maldas ko-
plyčioje, gedulingas Šv. Mišias ir velionės palaidėjimą į amžino po-
ilsio vietą.
Nuširdus ačiū vargonininkui sol. V. Baltrušaičiui už giesmes
Šv. Mišių metu.
Širdingas ačiū grabnešiams Ray-Alex Mosenicams, Tom Smith,
Alex Bagdonui, Jonui Stitiliui ir Val. Pochui.
Širdingiausias ačiū Vėnezuolos Lietuvių Draugijai ir jos pirm.
A. Baradui už auką ir užuojautą pareikšimus per Draugą ir Nau-
jienas.
Nuširdus ačiū Vėnezuolos Lietuvių Draugijos nariams, mūsų
brangiems draugams ir pažįstamiems už Šv. Mišių aukas, aplankymą
kopyčioje ir palaidėjimą į amžino poilsio vietą.
Širdingas ačiū Laidotuvių Direktorijai Jonui Evans už taip gražų
patarnavimą laidotuvių metu, kuris mums paliks gilią atmintį.

Nuliūdę:
Stasė ir Kazys Ulevičiai, anūkai, prėnūkai ir kiti
giminės.

SVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI, KIEKVIENA DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Mūsų mylimieji broliai: kiekvienas žmogus tebūnie greitas klausytojas, lėtas kalbėti, lėtas užsirašinti". Jok. 1:19.

Mes, kurie buvom šventosios dvasios atgimdyti ir kurie turime "Kris-
taus mintis", turime savo širdyse meilę, duosumą, maloningumą ir norą
atleisti savo artimui ir dėlto esame palinkę gerbti ir klausyti Dievo įsaky-
mų. Tokios dvasios yra pats Tėvas ir jo Sūnus. Mūsų gi priešas turi prie-
šingos dvasios, — neapykantos dvasios, keršto dvasios. Tuodu jausmai yra
vienas kitam priešingi ir negalima abiejų turėti savo širdyje. Negalima tar-
nauti Dievui ir mamoniui, Kristui ir Belialui.

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite
nemokamai, jei parašysite tokiu adresu:
F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWnhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-3600 REpublic 7-3601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI:

DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741-1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicago

Lietuvių

Laidotuvių

Direktorių

Asociacijų

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ.

TURIME
KOPLYČIAS
VISOJE Miesto
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIUNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE VIRginia 7-6672

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

"NAUJINIENOS" KIEKVIENO
LIETUVIO
DRAUGAS IR BŪČIULIS

MENAS AR MITAS?

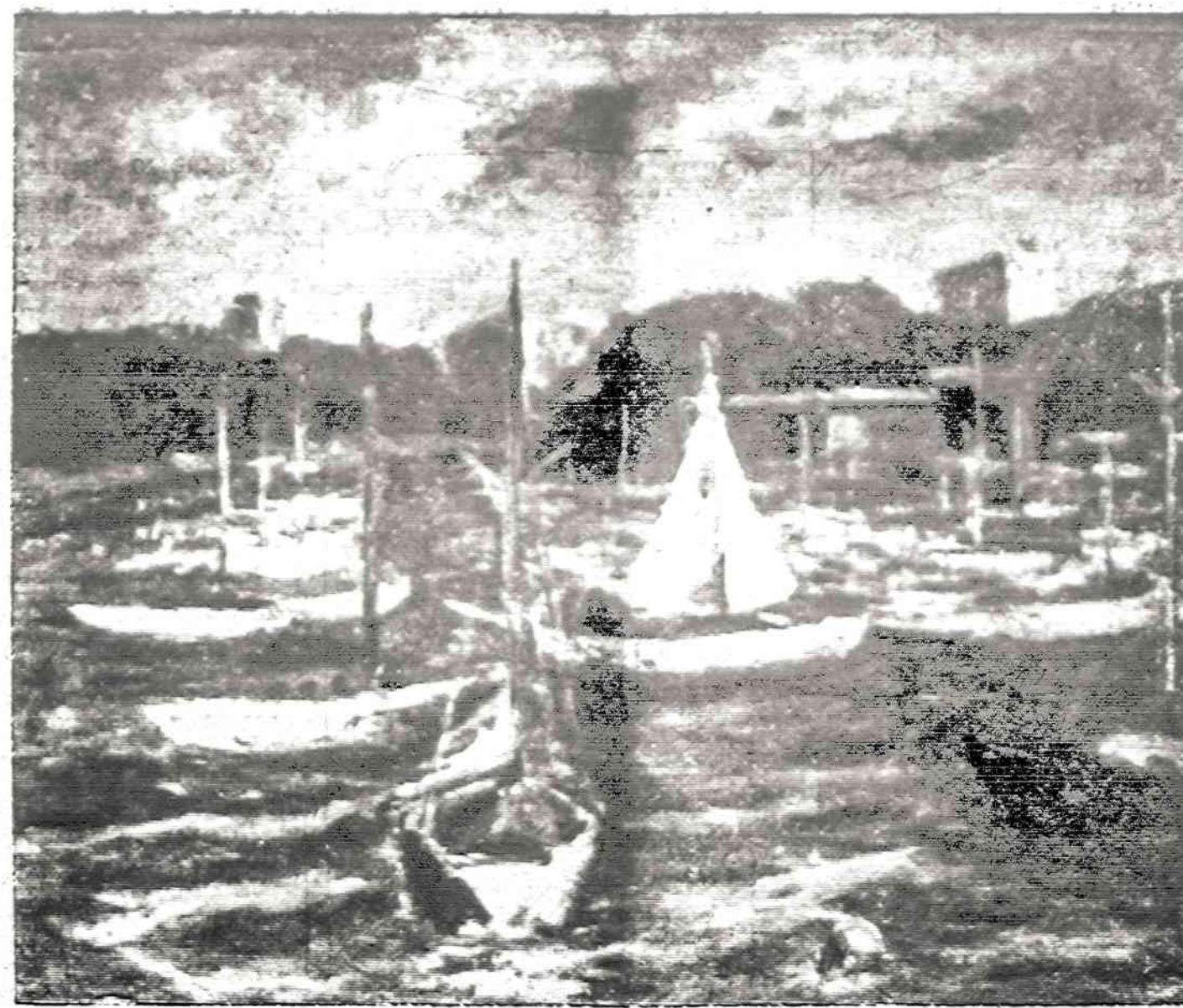
Civilizacijos nesugadintas priimamasis žmogus savo išmone orientavosi Jis kūrė tai, ką mes vadiname menu, nežinodamas, kas yra menas. Visu savo organizmu buvo originalus ir toks sumanus, jog kito tokio kaip jis nebuvo. Kito žmogaus žinojimas jam nebuvo žinomas, tol kol civilizacija pakeitė jo asmenišką žinojimą, kaldama į galvą, kad jam nesuprantama, svetimo. Bet civilizacija suprato ir išaiškino primityvaus žmogaus menininko kūrybos tikslą, net vertę. Vertina ir dabar domisi kultūringas žmogus puslankinio žmogaus kūryba, ir davė vardą "Priešistorinis žmogus" — civilizacijos pradininkas. Primityvaus žmogaus kūriniai — amuletai, baidyklės, kaukės, pusiau žmogiškos ar velniškos kultūros, (primena surrealistinio pobūdžio dailę), simbolinės statulaitės, kovos ginklai, liudija, jog "nemokytai skulptoriai" kūrė labai išraiškingą meną.

Juodasis džiunglių gyventojas ir rudosios rasės žmogus drožė, skaptavo koki įrankį pasidirbęs įsivaizduotas baidyklės su dviem

trim, galvomis, sėdinčias, viena ant kitos. Čimpanzės medžiūose buvo jų žiūrovai. Tie pagoniai ir stambeldžiai sudarė bendrijas, ir suvokė, jog kažkas yra viršgamtiško, nesuprantamo, ko reikia bijoti ir gintis nuo nenumatytų pavojų. Burtai ir prietaisai virto savotišku tikėjimu, o tą "tikėjimą" reikėjo paremti pavaizduojant juos baidyklėmis — geromis ir blogomis, dailiomis ir baisiomis. Vėlesnėje civilizacijoje atsirado legendos, bet burtai ir jų tęsinys pasiliko iki mūsų laikų.

Istorija pilnai dar nežaiskino primityvių padermių meno, nes rašto jie neturėjo. Daug to istorinio turto yra muziejuose, bet yra daug ir dings. Savo charakteriu bei forma primityvių žmonių menas skiriasi Afrikos nuo Polinezijos ir kitų Pietų Pacifiko salų gyventojų, bet esmėje visi yra primityvūs menai įdomūs.

Primityvių žmonių gyvenamos vietos nebuvo pastovios, tik retai sėslios šeimos ilgiau gyveno. Mongoloidų klajoklių padermė neturėjo pastovesnių cent-

MIKAS ŠILEIKIS

Laivelių prieplauka (Aliejus)

ry, todėl jie neturi tiek meno, kiek tropikų gyventojai. Indėnai ir eskimai taip pat tikėjo mitais ir gyvulių vardais save vadino, pvz. Aras, vanagas ir kitokiais paukščių ar vėlių vardais. Tačiau tai nesvarbu. Lietuviai pagonys taip pat garbino Perkūną ir kitus dievačius.

Chicago Meno institutas ir kiti Amerikos muziejai turi gausius rinkinius primityvių genčių meno, į kurį verta įsigilinti, nes daug ko iš to primityvaus meno randame ir mūsų modernioje dailėje, ypač surrealistiniuose elementuose. Čia ir yra tragedija, kad tikrojo meno pamėgdžioti negalima. Mūsų laikų surrealistinė dailė rafinuotai palenka blogiems tikslams — menui griauti, išjuokti kultūros atliekoms. Surrealizmas gali būti panaudojamas ir kilniems dalykams pavaizduoti. Tiesa, šis dailės meno stilius yra dviprasmiškas ir tuo pačiu kartu aiškus, tai priklauso nuo to, ką ir kaip dailininkas daro. Noriu pabrėžti iš ispanų dailininko Salvadoro Dalio porą kūrinių palyginimui, kaip pavyzdį moralės ir tikėjimo prasme. Dalis sukūrė italų dailininko Leonardo da Vinčio "Paskutinės Vakarienės" pavyzdžiu paveikslą, kur vietoje Kristaus prie stalo sėdi mergina su nuoga krūtine; aukščiausia fone, stovi jaunas vyras su nuogu liemeniu. Priešakyje stalo klippi du vyrai apsisiautę togomis, visi kiti sėdi "apaštalai". Kas matė tą Dalio paveikslą, be abejo, pasipiktino. Ar Dalis iš tikrųjų norėjo šiuo savo paveikslu parodyti skirtumą tarp gėrio ir blogio, imdamas motyvą religijai ir mūsų laikų moraliniam supuvimui — seksą ir narkotikus? Galima tik spėti, tačiau toks palyginimas kartu sunaikina ir didingą Leonardo da Vinčio kūrinių "Paskutinę Vakarienę".

Dalis sukūrė kitą surrealistinį paveikslą, kuris krikščionių tikėjimą išaukština savotišku būdu. Puiki gotiška ar chetektūros bažnyčia pakibusi erdvėje, o ant žemės klūpi žmogystė, rankas iškelusi į dangų. Daugiau nieko tame paveiksle nėra. Surrealizmas yra tokia patogi priemonė žmogaus proto veiklai, teigiamai ar neigiamai.

Primityvių žmonių ar tai Nigėrijos rabambų, ar Peru mičakų ir naskų, inkų, menas buvo nemeluotas, originalus, liudijęs žmogiškos būtybės gabumus ir išmonę kurti kas jiems atrodė reikalinga, gera bei naudinga. Mūsų menas dabar didele dalimi veidmainiškas, revoliucinis, be tikslo, nukreiptas griovimo tikslams, nepagrįstomis naujovėmis, spekuliacijomis, vulgarizmo demonstracijomis. Moderniojo meno raidoje pats menas susilaukė krizės, kaip visuomenė nereikalingas, nes savo subjektyvumu iškrito iš visuomenės dėmesio.

Modernus menas darosi tarytum mitas, nes labai mažai jame yra pozityvios tikrovės. Jis neatstovauja žmonijai, tiksliai sau išrasdamas naujas priemones ir

tuo pačiu kartu primena primityvių padermių meno elementus. Mūsų talentingo dailininko Alfonso Dargio kompozicijos primena primityvaus meno elementus, daugiau ar mažiau simboliškai.

Lietuvišku menu mes mažai tesirūpiname. Patogiausiu plaukti tarptautiniais vandenimis, tik duok Dieve, nenuskesti.

Gali ateiti toks laikas, kad švietimo institucijos susirūpins "laisvųjų menininkų" laisvąją veiklą.

M. Šileikis

Anekdotas

Per vieną priėmimą pas Berilliers markizą Talleyrandą viena kilminga, dar pusėtinai graži dama markizę pametė vieną dantį. Apie savo nuostolį dama pasipaskojo viešai ir visi svečiai ir namiškiai ėmėsi danties ieškoti, bet be pasekmių. Sekančią dieną markizas specialiu kurjeriu atsiuntė damai markizę laišką, kuriame buvo įdėtas dantis su malonia žinia, kad dantis atsirado ir radinys persiunčiamas savininkei. Pasirodė, dantis buvo ne markizės, o kiaušulės.

Grąžindama dantį markizą priėmė mandagiausiai parašytą laišką: "Visuomet žinojau pono gerą širdingumą ir danteltmeniškumą, bet niekada nesitikėjau, kad tamsa tiek daug pasiaukosite dėl manęs paaukoti nuosavą dantį. Už tai esu Jūsų Ekscelencijai be gailinai dėkinga ir tą auką vertinu pagal jos tikrąją vertę".

— Aš pasakiau savo tėvui, kad tu poetas.
— Ir ką jis jį tai?
— Jam labai patiko.
— Tai labai gerai.
— Nepamanyk, kad tėvas mėgsta poeziją.
— Kaip tai?
— Labai paprastai: mano paskutinis kavalierius, kurį tėvas bandė išmesti pro duris, pasirodė buvęs boksierius.

ENERGY WISE

Encourage the building of better public transportation in your community.

Don't be a Born Loser!

REAL ESTATE.

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIŠIOS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAMS

DEL VISU INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PRospect 8-2233

mas prenumeratą, atsiuntę už kalendorių 3 dol. P. Dambrauskas iš Hot Springs, Ark., A. Balchūnas iš Chesterton, Ind., ir S. Merkevičius iš Marquette Parko apylinkės atsiuntę po 2 dol. J. Pučkorius iš New Buffalo, Mich., L. Cesekas iš Toronto, Ont., ir J. Mikėlaitis iš Gage Parko apylinkės atsiuntę po vieną dolerį.

— A. Buškus iš Brighton Parko apylinkės kiekvieną progą paremia Naujienas. Gavęs kalendorių, jis įteikė Naujienų vajuį 5 dol. auką.

— Jonas Barkus, Cicero, Ill., pratęsdamas prenumeratą, atsiuntė už kalendorių 6 dol. Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija nuoširdžiai dėkoja visiems rėmėjams už spaudos reikalų patyrinimą ir už aukas. Taip pat ypatingą padėką reiškia platintojams už pastangas ir naujienų skaitytėjams už dėmesį. Dėkui visiems už laiškus, geresni linkėjimus ir žinutes iš savo aplinkos.

— Priimančių partiją kandidatų komisija klausia: — Ar nesi anksčiau dalyvausite? — Ne, niekuomet... dabar pirmas kartas.

TRUMPAI

— Kastytis Karvelis atsiuntė ŠALSS suvažiavimo rengėjų vardu 5 dol. ir tokį laišką: "Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos vardu noriu padėkoti Jums už pagalbą skelbiant žinias apie mūsų suvažiavimą".

— Sen. Frank D. Savickas (D-27) yra susirūpinęs dėl benizino ir alyvos krizės, kad suaugę neturėtų nemalonių keblaudami, o seneliams, vaikams ir ligoniams būtų pakankamai šiltos patalpos. Todėl suinteresuoti asmenys bei gazolinai ir alyvos stotys turėtų palaikyti kontaktą su skuboties pagalbos įstaiga Springfielde, tel. (217) 525-2444. Ta įstaiga turi įtakos ir tikslingsnį degalų paskirstymą.

— Ponia Stella Rishkus, Hinsdale, Ill., gydydė ligoninėje ir buvo operuota, dabar sveiksta namuose mielos dukters prižiūrima, kuri jai užsakė Naujienas, kad geroji mamytė nenuobodžiautų, kad ji žinotų kas dabar darosi gimtajame krašte ir ką veikia Amerikos lietuviai ir jų organizacijos, nes tais dalykais ji domėjosi ir dabar domisi. Mūsų naujai skaitytėjai p. Stelai linkime greitai pasveikti, o jos dukrai tariame padėkos žodžius už Naujienų parinkimą dovanai brangiausia pasaulyje asmeniui.

— Kristina Borus, Riverside, Ill., ilgametė Naujienų skaitytėja, pratęsdama prenumeratą, atsiuntė vajuį 3 dol. Ji yra 94 metų amžiaus, gerai jaučiasi, domisi Lietuva ir Amerikos lietuvių veikla, gyvena kartu su savo miela dukra Stella.

— Antanas Matukas iš Gage Parko apylinkės, pratęsdamas prenumeratą, kaip ir praityje, paaukojo vajuį 5 dol.

— Augustas Ramanauskas, New Haven, Conn., pratęsdamas

BUTŲ NUOMAVIMAS, IVAIROŠ DRAUDIMAI, NAMŲ IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS - PARDAVIMAS.
BALYS BUDRAITIS
BUD'S REAL ESTATE
4369 ARCHER AVE., CHICAGO
TEL. - 254-5554

NORITE PIRKTI AR PARDUOTI NAMĄ?
SUSISIEKITE SU
CONNIE DAGYS
FIRESTONE REALTY —
Tel. 585-2064
Čia būsite užtikrintai sąžiningai aptarnauti.

ČIA NAMAI GERI
2 BUTŲ MŪRAS Marquette Parke. Moderni virtuvė, įrengtas beisbolas, naujas gazu šildymas, aluminijaus langai, geležinė tvora, garasas. \$30,500.
MARQUETTE PARKE 7 kambarių 1½ aukšto namas su garažu, 30 pėdų lotas, 2 vonios. Gazu šildymas. \$19,600.
ARTI MŪSU VISU — modernus 12 m. mūras, įrengtas beisbolas, garasas. Karnetai. \$21,700.
MARQUETTE PARKE 1½ aukšto namas. Vienas modernus butas su 3 miegamais ir kitas aukštai tinka vienai didelėi arba 2 artimom šeimoms gyventi. \$21,500.
TVIRTAS APARTAMENTINIS MŪRAS. Arti Kedzie — nora bloku nuo parko. Naujas gazu šildymas. Svariai nudažytas. \$16,000 pajamų. Kalna \$99,000.
4 BUTŲ GRAŽUS MŪRAS arti vienuolyno. Naujas gazu šildymas. Alumi langai. Karnetai. 3 auto mūro garažas. \$42,000.
PLATUS VERTINGAS LOTAS Marquette Parke. Kaina \$9,900.

VALDIS
REAL ESTATE
7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

NEPAPRASTAS PIRKINYS
Modernus bungalovas tinka bet kuriai šeimai. Geriausia vieta Marquette Parke. Tuoj galima užimti. Su mažinta kaina visu kvadratu jo vertė. Kadangi reikia skubiai parduoti.
ŠIMAITIS REALTY
2951 W. 63rd St. (Prie Sacramento)
Tel. 436-7878

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas
HEATING CONTRACTOR
Irenu mieste ir užmiesty naujus ir perstatu senus visu rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.
DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE
Chicago, Ill. 60608. Tel. VI 7-3447

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REPUBLIC 7-1941

K. ERINGIS
CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisami auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.
4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

D E M E S I O
62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$104 metams automobilio Liability apdraudimas.
Kreiptis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapolis
3208½ W. 95th St.
GA 4-8654
State Farm Insurance Company

M. A. SIMKUS
Real Estate, Notary Public.
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

TERRA
Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

A. G. AUTO REBUILDERS
Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Antanas Garbaciauskas, sv.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

NAUJOJI GOLD COAST INN

Geras lietuvių ir amerikiečių maistas yra mūsų specialybė.

Prilimami užsakymai grupinėms sueigoms gimtadienių, laidotuvių ir kitomis progomis, pasirenkant geriausią šeimos stiliaus maistą ir gėrimus.

LARRY IR BEA LAURIAN

Naujieji Savininkai

2525 West 71st Street. Chicago, Ill. 60629. Tel. HE 4-4149

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujausi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKIENE

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.

AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai sertifikatai.

V. VALANTINAS

J. AUGUSTAITIS

ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA

154 pusl. knyga. Kaina \$2.00

Nel vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaitis paruoštos studijos. Ši knyga būtinai kiekvienam, norinčiam pažinti ne tik Lietuvos praeitį, Lietuvos gyvenslį ir Smetonos valdymo laikotarpį pažinti žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaitis knyga galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kas nori užsisakyti "Naujienas", tai prašomas persiųsti \$1.50 čekį arba Money Order, pridėdam 20 c. persiuntimui paštu, tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigų, tuojau knyga pasieksime.

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia sumenetas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapackas, SALIAUBINGYS DIENOS. Atsiminimai apie leidžiant Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSKIDIS. Minučių tikslumu aprašyta paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išryškėjęs nesikeičiantis komunizmo klaidingumas pavergiant tautas ir asmenis. 270 psl. \$4.00.

ČIKAGIETIS ĮSPODŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲ. Autoras buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakiose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vairiūs aprašymai, ką ir ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.50. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kuraitis, MAGIŠKUOJU KLIMATŲ VILNIU. Kelionė į Lietuvą įspūdžiai. Ilustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kuraitis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINIS UŽDANGOS. Autoriaus pastaboma neapgauna turistai ir agitatoriai propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

Vincas Žemaitis, LIETUVIŲ ETNINIŲ SIENŲ KLAUSIMAI. 3 istoriniai žemėlapiai. 106 psl. Kaina \$2.00.

Vincas Žemaitis, LIUBLINO UNIJOS SUKAKTIES PARASTĖJĖ. 84 psl. Kaina \$1.50.

Šie ir kiti leidiniai yra gaunami.

NAUJIENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL 60608

atidankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridėdant čekį ar piniginę perlaidą.